

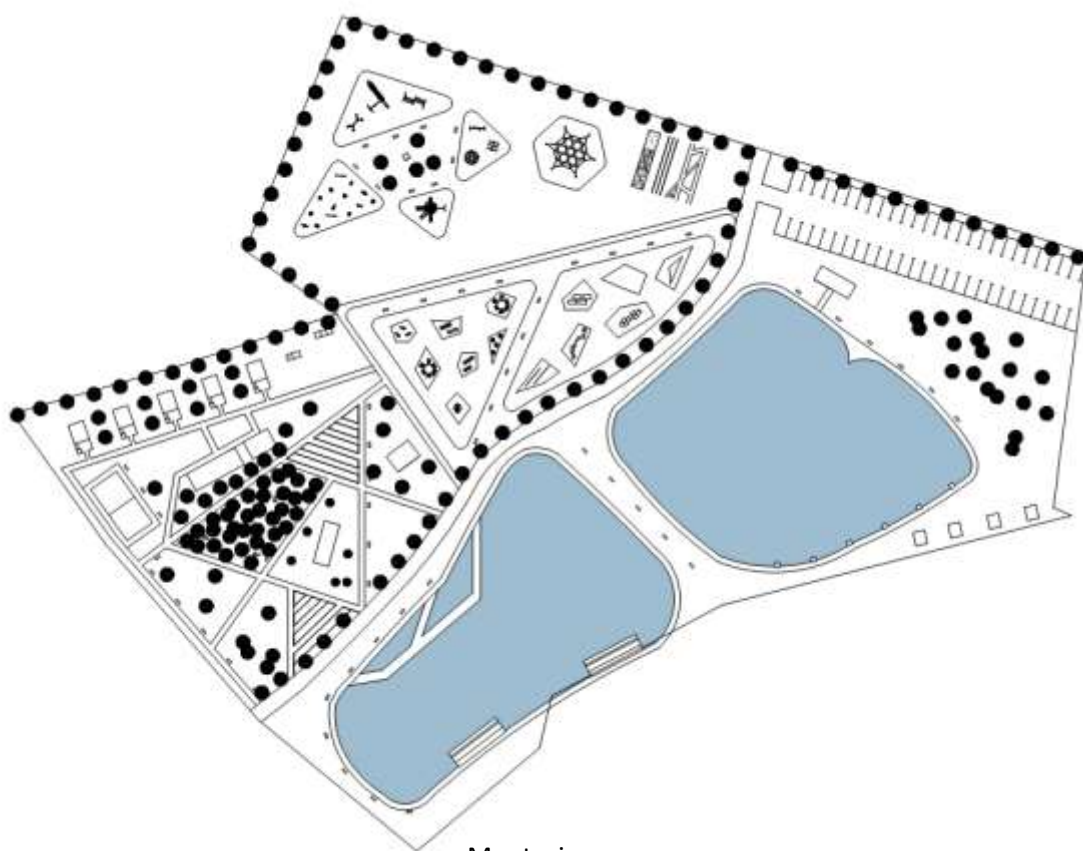
Šolski center Celje

Srednja šola za gradbeništvo in varovanje okolja

Pot na Lavo, 3000 Celje

UREDITEV ZELENIH POVRŠIN OB RIBNIKU ZADRŽE V ŠMARJU PRI JELŠAH

Raziskovalna naloga

Avtorice:

Kaja CINGESAR, G-4.a

Erika FIŠER, G-4.a

Veronika KRIVEC, G-4.a

Mentorica:

ZRINKA KIT GORIČAN, univ. dipl. inž. arh.

Lektorica:

Samanta Hadžić Žavski

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2019

Šolski center Celje

Srednja šola za gradbeništvo in varovanje okolja

Pot na Lavo, 3000 Celje

UREDITEV ZELENIH POVRŠIN OB RIBNIKU ZADRŽE V ŠMARJU PRI JELŠAH

Raziskovalna naloga

Avtorice:

Kaja CINGESAR, G-4.a

Erika FIŠER, G-4.a

Veronika KRIVEC, G-4.a

Mentorica:

ZRINKA KIT GORIČAN, univ. dipl. inž. arh.

Lektorica:

Samanta Hadžić Žavski

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2019

UREDITEV ZELENIH POVRŠIN OB RIBNIKU ZADRŽE V ŠMARJU PRI JELŠAH

Raziskovalna naloga

Šifra: VODA

Letnik: 4.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2019

KAZALO VSEBINE

1	POVZETEK	4
2	UVOD	5
2.1	<i>Predstavitev raziskovalnega problema</i>	5
2.2	<i>Hipoteze</i>	5
2.3	<i>Opis raziskovalnih metod</i>	5
3	OSREDNJI DEL NALOGE	7
3.1	<i>Prostorska analiza</i>	7
O REGIJI	7
O OBČINI	8
3.1	<i>Demografija</i>	9
3.2	<i>Zgodovina kraja</i>	10
3.3	<i>Naravne danosti</i>	11
PODNEBJE	11
GEOLOGIJA IN PEDOLOGIJA	12
HIDROLOGIJA	12
RASTJE	12
3.4	<i>Ustvarjene danosti</i>	13
GOSPODARSKE DEJAVNOSTI	13
NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI	14
3.5	<i>Kulturna dediščina</i>	15
SODOBNE UREDITVE ŠMARJA	19
VIZIJE UREJANJA ŠPORTNO - REKREACIJSKIH POVRŠIN	20
3.6	<i>Oblikovalska in urbanistična izhodišča za zasnovno programa</i>	21
PRIMERI DOBRIH PRAKS: SVETOVNO	21
PRIMERI DOBRIH PRAKS: V SLOVENIJI	25
3.7	<i>Zakonodajni vidik urejanja obravnavanega območja</i>	30
STRATEŠKI DEL	30
IZVEDBENI DEL	30
PROSTORSKI PRIKAZ OBRAVNAVANEGA OBMOČJA V SKLADU Z OPN ŠMARJE PRI JELŠAH	33
3.8	<i>Predstavitev obravnavanega območja</i>	35
3.9	<i>Predstavitev prostorskih predlogov urejanja</i>	37
PREDLOG 1	37
PREDLOG 2	43
PREDLOG 3	48
3.10	<i>Kriteriji in vrednotenje treh Programskih zasnov</i>	56
3.11	<i>Razprava</i>	58
IZBOR IN UTEMELJITEV IZBRANE REŠITVE	58
4	ZAKLJUČEK	59
5	VIRI IN LITERATURA	60
5.1	<i>Viri slik</i>	62
6	ZAHVALA	65

KAZALO SLIK

Slika 1: Občine Savinjske regije [36]	7
Slika 2: Lega Občine Šmarje pri Jelšah [37]	8
Slika 3: Grb Občine Šmarje pri Jelšah [37]	8
<i>Slika 3: Grb Občine Šmarje pri Jelšah [37]</i>	<i>8</i>
Slika 4: Piramidna sestava prebivalstva [38]	9
Slika 5: Šmarje pri Jelšah 1935 [39]	11
Slika 6: Karta podnebij v Sloveniji [40]	11
Slika 7: Kalvarija [41]	15
Slika 8: Muzej baroka [42]	16
Slika 9: Rotovž [43]	16
Slika 10: Lemberg pri Šmarju [43]	16
Slika 11: Romarska Sladka Gora [44]	17
Slika 12: Tloris cerkve po prenovi [45]	17
Slika 13: Cerkev pred prenovi [45]	17
Slika 14: Dvorec Jelše [46]	18
Slika 15: Kulturni dom Šmarje pri Jelšah [47]	19
Slika 16: Prenovljeni hram [48]	19
Slika 17: Stari hram [48]	19
Slika 18: Ideja klasičnega bazena [50]	20
Slika 19: Ideja naravnega bazena [49]	20
Slika 20: Zasnova ideje naravnega bazena [49]	20
Slika 21: Prostor za idejo - letalski posnetek [51]	20
Slika 22: Savna v Loftenu 1 [52]	21
Slika 23: Savna v Loftenu 2 [52]	21
Slika 24: Parkomanski gozdni park 1 [53]	21
Slika 25: Parkomanski gozdni park 2 [53]	21
Slika 26: BLAXLAND RIVERSIDE PARK 1 [54]	22
Slika 27: BLAXLAND RIVERSIDE PARK 2 [54]	22
Slika 28: CONFLUENCE PARK project 2 [55]	23
Slika 29: CONFLUENCE PARK project 1 [55]	23
Slika 30: Los Angeles River & Aliso Creek Confluence Project [56]	23
Slika 31: Hillside eco park – igrala [57]	24
Slika 32: Anchor park [58]	24
Slika 33: Ivarčko jezero 1 [59]	25
Slika 34: Ivarčko jezero 2 [60]	25
Slika 35: Slivniško jezero 1 [61]	25
Slika 36: Slivniško jezero 2 [62]	25
Slika 37: Vonarsko jezero (po predvidenem projektu) 2 [64]	26
Slika 38: Vonarsko jezero (po predvidenem projektu) 3 [64]	26
Slika 39: Vonarsko jezero (danes) [63]	26
Slika 40: Vonarsko jezero (po predvidenem načrtu) 1 [64]	26
Slika 41: Koseški bajer [69]	27
Slika 42: Gradnja projekta [65]	27
Slika 43: Projekt Murskosoboškega jezera [65]	27
Slika 45: Primer hotela na vodi (vizija) [66]	28
Slika 44: Plaža ob Velenjskem jezeru v poletnem času [67]	28
Slika 46: Napihljiva igrala na jezeru [67]	28
Slika 47: Pogled na jezero iz kavarne [67]	28
Slika 48: Pogled na jezero iz kavarne [67]	28
Slika 49: Napihljiva vodna igrala na Velenjskem jezeru [67]	28

Slika 50: Žalsko jezero [68]	29
Slika 51: Parcelacija območja [70]	33
Slika 52: Prikaz osnovne namenske raba na območju [71]	33
Slika 53: OPN – prikaz podrobne namenske rabe obravnavanega območja [72]	34
Slika 54: Prometna infrastruktura območja [73]	34
Slika 55: Prikaz obravnavanega območja [74]	35
Slika 57: Severna stran območja [74]	36
Slika 58: Zahodna stran območja [74]	36
Slika 56: Južna stran območja [74]	36
Slika 59: Vzhodna stran območja [74]	36
Slika 60: Idejna zasnova - Predlog 1 [74]	38
Slika 62: Kino na prostem [75]	39
Slika 61: Plavalni ribnik [75]	39
Slika 63: Primer zasnove mini golfa [75]	39
Slika 64: Primer pomola [75]	40
Slika 65: Primer zasnove kavarne in pešpoti [75]	41
Slika 66: Primer igral [75]	42
Slika 67: Fitnes na prostem [75]	42
Slika 68: Idejna zasnova - Predlog 2 [74]	44
Slika 69: Pomoli za ribiče [75]	45
Slika 70: Primer kurišča [75]	45
Slika 71: Primer prhe ob plavalnem ribniku [75]	46
Slika 72: Primer plavalnega ribnika in kavarne s teraso [75]	46
Slika 73: Zatravljeni počivalniki [75]	47
Slika 74: Primer poligona za pse in zatravljenega amfiteatra [75]	47
Slika 75: Idejna zasnova - Predlog 3 [74]	49
Slika 76: Primer pomola [75]	50
Slika 77: Prostor namenjen gibalno – motorični vadbi [75]	50
Slika 78: Primer večjega pomola [75]	51
Slika 79: Primer pomola in hiške za ribiče [75]	51
Slika 80: Primer nadstrešnice in igrišča za odbojko [75]	52
Slika 81: Primeri igral [75]	53
Slika 82: Primer fontane in tobogana [75]	54
Slika 83: Meditacija v parku [75]	54
Slika 84: Primer bralno-delavskega kotička in paviljonskega objekta [75]	55

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz petstopenjske lestvice vrednotenja posameznih vidikov ocenjevanja	57
--	----

PRILOGE

Ureditveni načrt - Predlog 1 M 1:1000

Ureditveni načrt - Predlog 2 M 1:1000

Ureditveni načrt - Predlog 3 M 1:1000

1 POVZETEK

Ključne besede: športnorekreacijski park, načrtovanje, zelene površine, turizem

V nalogi raziskujemo možnost umeščanja športnorekreacijskega parka v svojem domačem kraju Šmarje pri Jelšah. Preučile smo obstoječe stanje v Občini Šmarje pri Jelšah glede možnosti kvalitetnih pristočasnih aktivnosti na prostem. Raziskale smo podobne primere drugod v Slovenskem prostoru in na tujem. Zanimalo nas je, kako sploh poteka postopek načrtovanja takšnih ureditev. Po končanih prostorskih analizah in analize izhodišč za oblikovanje in urejanje danega prostora, smo posamezno izdelale tri predloge. Izhajale smo iz pobud in smernic tako občanov, ribiške družine Sotla in Občine Šmarje pri Jelšah.

Ugotovile smo, da je načrtovanje prostora kompleksno in zahtevno ter, da je danes v marsikateri občini prioriteta naloga zagotoviti čim več in čim bolj kvalitetne prostore namenjene reševanju zelenih površin. Vedno bolj pa se opaža pojav, da se posamezne občine trudijo tudi v regionalnem povezovanju, predvsem v smislu razvoja trajnostnega turizma.

SUMMARY

Key words: moveablerecreation park, planning, green areas, tourism

In the task we are exploring the possibility of placing a physical (locomotor) and recreational park. Our examination based on the existing situation in the city of Šmarje pri Jelšah, regarding the possibility of quality leisure activities in the open air. We investigated similar cases elsewhere in the Slovenian territory and also in abroad. Through the task we found out, how the process of spatial planning of this kind of projects, is taking place at all. After the completion of spatial analyzes and analysis of the starting points for the design and editing of a given space, we individually produced three proposals. We were based on the initiatives and of guidelines of both, the citizens and of the Head office for spatial planning of city Šmarje pri Jelšah.

Our finding is, that the spatial planning is very complex and demanding, and that today in many municipalities the priority task is to provide, as many as possible and best quality approaches to rescuing green areas. An increasing phenomenon is evident in the fact, that individual municipalities are also working on regional integration, especially in sence of developing sustainable tourism.

2 UVOD

2.1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Odsotnost urejenih zelenih površin v našem bivalnem okolju je bila pobuda za premislek o svojem prispevku na tem področju. Dijakinje Srednje šole za gradbeništvo in varovanje okolja smo se odločile, da izdelamo raziskovalno nalogo o urejanju zelenih površin v občini Šmarje pri Jelšah. Že v tretjem letniku smo pri predmetu urbanistično planiranje in načrtovanje skozi predavanja spoznale, kako pomembne so zelene površine v mestih, saj zagotavljajo velik ekološki pomen. Vplivajo na temperaturo in kvaliteto zraka, rastlinstvo regulira vlažnost zraka, ščitijo pred vodno erozijo, vetrom in hrupom. Urejene zelene površine vplivajo tudi na počutje posameznika, saj gre za urejene prostore namenjene sprehodu, počitku, zabavi, igri, športnim aktivnostim, rekreaciji, meditaciji, druženju in še bi lahko naštevali. To so tisti prostori v mestih in naseljih, ki uporabniku nudijo prostor za prostočasne aktivnosti izboljšajo bivalno kulturo posameznika.

Danes živimo zelo intenzivno, zato je resen razmislek o tem, kako zelo nujen in aktualen je dnevni pobeg v naravo. Vsi poznamo pozitivne psihološke učinke na telo z rednim gibanjem v naravi (odpravljanje stresa, izboljšanje kakovosti zdravja in splošnega počutja).

Želele smo se preizkusiti kot prostorske načrtovalke. Raziskati potek in metode umeščanja takšnih ureditev v prostor. Vprašanje raziskovanja je bilo, kako pristopiti k zasnovi gibalnega parka znotraj izbrane lokacije. Spoznale smo, da je v prvi vrsti potrebno upoštevati fizične in administrativne omejitve.

Namen naloge je bil tudi raziskati in zastaviti kriterije za vrednotenje prostorskih ureditev, kot tudi razmislek ali je takšna ureditev sprejemljiva v lokalnem družbenem okolju.

Naloga je sestavljena s treh glavnih sklopov. V prvem sklopu gre za splošni pregled prostorske analize na makro in mikro območju obravnave. V drugem sklopu smo preučile že obstoječe primere podobnih ureditev v Sloveniji in drugod po svetu. Povezovalni elementi raziskave posameznih elementov so bili voda, gibanje in prostor za oddih. Prav tako smo zasledile nekaj zanimivih vizij urejanja v prihodnje v Slovenskem prostoru. Sledil je končni sklop, kjer smo medsebojno ovrednotile in podale končno oceno predlogov. Pridobljeni rezultat raziskovanja je bila rešitev, ki je temeljila na oceni jasno zastavljenih kriterijev. Ocenjevale smo s prostorskega, funkcionalnega, okoljskega in ekonomskega vidika. Vsi štirje vidiki predstavljajo pomembne elemente za umeščanje dane ureditve. Izbran idejni predlog pomeni odgovor na drugo vprašanje v hipotezi.

2.2 HIPOTEZE

1. Zanima nas postopek prostorskega načrtovanja – proces in način načrtovanja.
2. Na osnovi obstoječih primerov podobnih ureditev, želimo preveriti najbolj primerno ureditev za dano območje.

2.3 OPIS RAZISKOVALNIH METOD

Najprej smo si zastavile problem, ki ga bomo raziskovale. Sledila je prostorska analiza in izbira primerne lokacije. Pri delu smo potrebovale kartografske podlage, tukaj smo sodelovale z Občino Šmarje pri Jelšah in Geodetsko upravo Celje (mag. Damjan Kvas in portal i Občine). Sledilo je preučevanje literature in spletnih virov. Smernice za načrtovanje smo pridobile na Občini Šmarje pri Jelšah, s strani mentorice in ribiške družine Sotla. Sledilo je preučevanje na terenu (fotografije, analiza danega območja). Preučevanje in strukturiranje primerov dobrih praks, ki so nam bili v pomoč pri načrtovanju.

Večino zbranih podatkov smo dobile iz internetnih strani, katerih povezave smo navedle na koncu naloge. Skozi celotno nalogo imamo priloženih veliko fotografij, nekatere povzete z interneta ali posnete s telefoni. Slike parcel smo dobile s spletne strani i Občina.

Veliko informacij smo pridobile tudi od mentorice, uradnih oseb na Občini Šmarje pri Jelšah, ribiške družine, Geodetske uprave RS, mag. Damjana Kvasa in drugih vpletenih.

S pomočjo mentorice smo poiskale tudi različne primere dobrih praks, ki so nam bili v pomoč pri zasnovi idejnih predlogov.

Po končanem teoretičnem delu naloge je vsaka izdelala svoj predlog krajinskega načrta.

Naprej smo izdelale skice, nato pa arhitekturno-urbanistično programsko zasnovo. Pri tem smo uporabile programsko orodje Autodesk AutoCAD 2019. Vse načrte smo priložile pod grafični del naloge. Sledilo je ovrednotenje in izdelava kriterijev za oceno predlogov. Le ti pa so pomenili glavno vodilo za sintezo končnega rezultata. Nato smo izbrale najustreznejši predlog, ob koncu pa smo podale še zaključek in sklepno misel.

3 OSREDNJI DEL NALOGE

3.1 PROSTORSKA ANALIZA

O REGIJI

Ta statistična regija – lahko bi jo imenovali tudi »nekdanja dežela grofov Celjskih« – je naravnogeografsko zelo raznolika. Obsega pretežno z gozdom porasel in turistično privlačen alpski svet Zgornje Savinjske doline in tudi dela Kamniško-Savinjskih Alp, rodovitno Spodnjo Savinjsko dolino z ugodnimi razmerami za hmeljarstvo, obdelano Kozjansko gričevje ter Velenjsko kotlino z nahajališči lignita, ki se uporablja za proizvodnjo električne energije. [1]

Savinjska regija je ena izmed dvanajstih regij Slovenije, po velikosti pa tretja. Ima 253.417 prebivalcev, kar predstavlja 12,5 %, njena površina pa je 2.301 km², kar predstavlja 11,4 % površine Slovenije. [1]

Leži v osrednjem delu Republike Slovenije, sestavlja pa jo 31 občin: občina Braslovče, mestna občina Celje, občina Dobje, občina Dobrna, občina Gornji Grad, občina Kozje, občina Laško, občina Ljubno, občina Luče, občina Mozirje, občina Nazarje, občina Podčetrtek, občina Polzela, občina Prebold, občina Rečica ob Savinji, občina Rogaška Slatina, občina Rogatec, občina Slovenske Konjice, občina Solčava, občina Šentjur, občina Šmarje Pri Jelšah, občina Šmartno ob Paki, občina Šoštanj, občina Štore, občina Tabor, mestna občina Velenje, občina Vitanje, občina Vojnik, občina Vrankso, občina Zreče, občina Žalec. [1]

Slika 1: Občine Savinjske regije [36]

Status mestne občine imata Celje in Velenje. Za večjo razvojno učinkovitost Savinjska regija uveljavlja delovanje petih sub regij:

- Savinjsko-Šaleška,
- Spodnje Savinjska,
- Osrednje Celjska,
- Dravinjska,
- Obsoteljsko Kozjanska. [1]

O OBČINI

Občina Šmarje pri Jelšah je na zahodu, kjer meji na občino Šentjur pri Celju obdana z Voglajnskim gričevjem. Na severu je obdana z mogočnim hrbtom severnega niza posavskega hribovja, ki sega preko Plešivca, Konjiške gore in Boča ter njegovega podaljška Donačke gore (882 m). Na severu meji na občini Slovenske Konjice in Slovenska Bistrica. Občina se na zahodu nadaljuje v Rogaško podolje, kjer meji z občino Rogaška Slatina. Na jugu dviguje Rudnica (686 m). Tukaj meji na občino Podčetrtek. Med Šmarskim podoljem in dolino Zibiškega potoka je na jugu Rokovo gričevje. [2]

Slika 2: Lega Občine Šmarje pri Jelšah [37]

Slika 4: Grb Občine Šmarje pri Jelšah [37]

Krajevne skupnosti v občini:

Spodnje Mestinje, Lemberg, Kristan Vrh, Mestinje, Sladka Gora, Sveti Štefan, Zibika, Šentvid pri Grobelnem, Šmarje pri Jelšah in Tinsko. [3]

Velikost in prebivalstvo

Občina se z velikostjo 107,7 km² po velikosti med slovenskimi občinami uvršča na 62. mesto. V 77 naseljih je v drugem polletju leta 2016 živelo 10.259 prebivalcev (0,5 % prebivalcev Slovenije). [2]

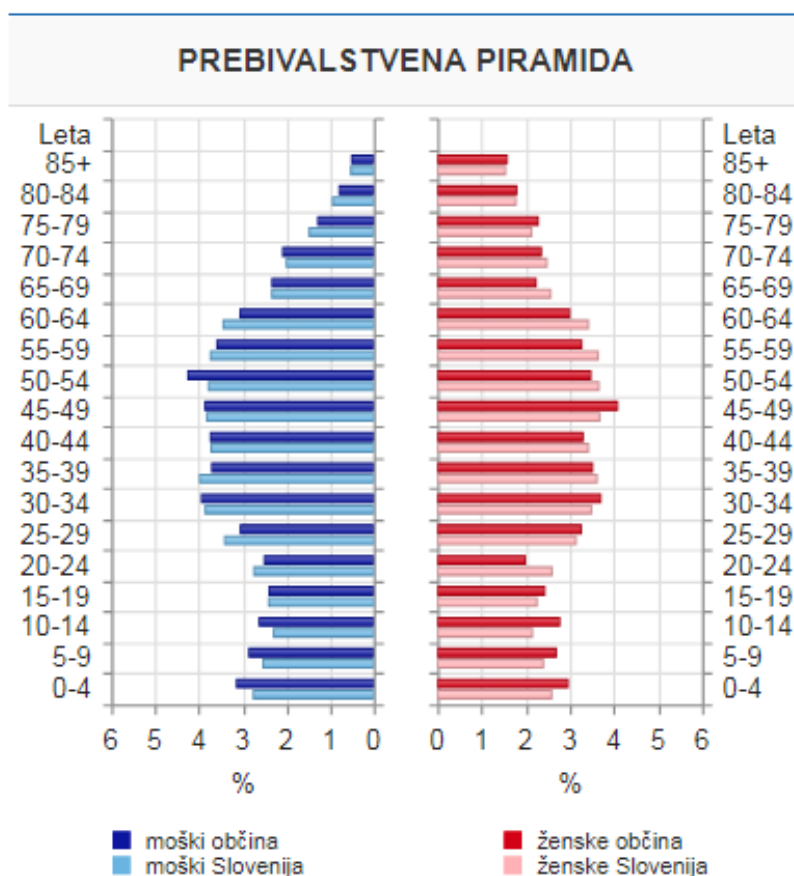
3.1 DEMOGRAFIJA

Občina Šmarje pri Jelšah je del savinjske statistične regije. Meri 108 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 62. mesto. [4]

Sredi leta 2014 je imela občina približno 10.250 prebivalcev (približno 5.050 moških in 5.200 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 53. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 95 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²). [4]

Število živorojenih je bilo višje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej v tem letu pozitiven, znašal je 0,2 (v Sloveniji 1,1). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -2,8. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -2,6 (v Sloveniji 0,9). [4]

Povprečna starost občanov je bila 41,4 leta in tako nižja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,4 leta). [4]

Slika 5: Piramidna sestava prebivalstva [38]

3.2 ZGODOVINA KRAJA

Občina Šmarje pri Jelšah je bila ustanovljena ob teritorialnem preoblikovanju komun 3. 10. 1994. Nastala je iz takratne komune Šmarje pri Jelšah, ki se je preoblikovala v naslednjih pet manjših samostojnih občin: Kozje, Podčetrtek, Rogaška Slatina, Rogatec in Šmarje pri Jelšah. Komuna Šmarje pri Jelšah je pred preoblikovanjem štela 188 naselij in 32.429 prebivalcev in je obsegala 400,1 km² ozemlja. Od tega je občini Šmarje pri Jelšah pripadlo 77 (tj. 41 %) naselij, 9.755 (tj. 30 %) prebivalcev in 107,7 km² (tj. 27 %) ozemlja. [2]

Šmarje - ime je prvič zapisano leta 1236, in to kot »Santa Maria«. Pravijo, da je bilo nekoč v Šmarski dolini veliko jezero in da so na njegovem otoku pozidali Škapulirsko kapelo. Od tod naj bi bilo ime »Marija na jezeru«. Ta stavba in ostale trške hiše stojijo na okamnelih jelšah, in od tod naj bi izviralo ime »Šmarje pri Jelšah«. Ker pa se tudi dvorec na zahodu Šmarja imenuje po jelšah (Dvorec Jelše oz. Jelšingrad), je dobil kraj ime, kot ga ima še danes, Šmarje pri Jelšah. O tem, da je bilo Šmarje z okolico že zgodaj naseljeno, pričajo najdbe iz halštatske dobe na Gradišču (Banji vrh pri vasi Vodenovo) in pri sv. Miklavžu, ki jih je raziskoval arheolog dr. Slavko Ciglencečki. Skozi Šmarje je vodila tudi znana rimska cesta Celeia-Petovio, ob njej pa so v Grobelcah pri Šmarju in Mali Pristavi odkrili ostanke stare rimske vile. [2]

Dvorec Jelše (1424) je v virih prvič zapisan kot »Erlach«. Njegov nastanek starejša literatura postavlja v čas visokega srednjega veka in našteva celo gospode Jelške - Erlache, in to med letoma 1146 in 1335. Dvorec je imel najprej vlogo celjskega fevda. Leta 1666 ga je dobil v zajem baron Žiga Gaisruck. Leta 1754 so k Jelšam sodili uradi Korpule, Jelše, Vojnik in Kostrivnica. [2]

Leta 1473 po Šmarskem pustošijo Turki. Ustno izročilo pravi, da jih je bilo vse polno po travnikih v Dvoru in da je bil Dvorski potok krvav od morije. Močno naj bi jih motilo zvonjenje iz šmarske cerkve, pregnala pa naj bi jih bela žena, ki se je prikazovala na nebu nad cerkvijo, v kateri je bilo polno vzdihujočih in obupanih Šmarčanov. [2]

Leto 1645 je črno leto za Šmarje. V kraju začne razsajati kuga, ki jo iz Ptuja v vas Breclovo (Brecljevo) prineseta dva okužena Šmarčana. V kratkem umre 200 ljudi. V priprošnjo Sv. Roku, zaščitniku za kužne bolezni, pričnejo graditi cerkev sv. Roka nad Šmarjem. Po napisu nad vhodom v zakristijo lahko sklepamo, da je bila kuga »pregnana z dežele« leta 1646. (V letih 1883–1889 v času svojega službovanja v Šmarju, je kaplan Anton Aškerc omenjeni napis v nemščini poslovenil). Gradnja cerkve sv. Roka se je nadaljevala in bila končana leta 1666. [2]

Leta 1778 veliki požar uniči celoten kraj Šmarje. Nepoškodovana ostane edino cerkev. V župnišču zgorijo vse stare listine. Uničen je pomemben dokument zgodovinskega razvoja kraja. [2]

1869 - v Šmarju je 55 hiš in 335 prebivalcev. [2]

1873 - v Šmarju je zgrajena nova šola (na njenem mestu stoji danes pošta). [2]

Leta 1903 je bila zgrajena železniška proga Grobelno - Rogatec. S tem je bilo Šmarje povezano z ostalimi slovenskimi kraji, ki so imeli železnico. Po II. svetovni vojni so na mestu porušene železniške postaje zgradili novo, leta 1960 pa predor pod Halerjevim bregom. [2]

Leta 1974 Šmarje prizadene potres. Prične se intenzivna popotresna gradnja, ki spremeni trg in okolico. V Šmarju so po potresu podrli veliko stavb. Kaplanijo so podrli že leta 1961, ko so asfaltirali cesto skozi Šmarje. Z odstranitvijo in izgradnjo novih stavb je Šmarje, žal, izgubilo svoje staro trško jedro. [2]

Leta 1995 Šmarje postane nova občina po reorganizaciji samouprave. Za župana je bil izvoljen Jože Čakš, za predsednika občinskega sveta Vinko Habjan, leto za tem pa Stanko Javornik. [2]

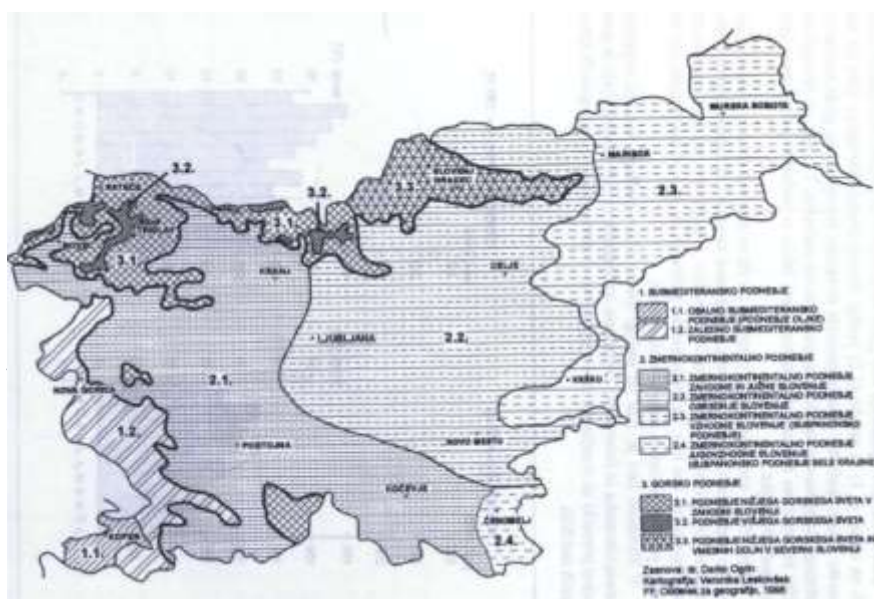

Slika 6: Šmarje pri Jelšah 1935 [39]

3.3 NARAVNE DANOSTI

PODNEBJE

Zmerno celinsko podnebje vzhodne Slovenije (2.3) ima gričevnat in nižinski svet na vzhodu in severovzhodu države, ki je odprt proti Panonski nižini, zato ga označujemo tudi kot subpanonsko. Zanj je značilen izrazitejši celinski padavinski režim, z letno količino padavin med 1000 in 800 mm in dejstvo, da so aprilске temperature enake oziroma višje od oktobrskih. Kljub temu, da je za sub kontinentalni padavinski režim značilen višek padavin poleti, pa so poletja v vzhodni in severovzhodni Sloveniji zaradi relativno nizke količine padavin na robu sušnosti. [5]

Slika 7: Karta podnebij v Sloveniji [40]

GEOLOGIJA IN PEDOLOGIJA

V tektonskem pogledu je Celjska kotlina udornina, ki je nastala z ugrezanjem. Pri tem so nastale številne prelomnice to so termalni in mineralni vreli. Površine, katere zajema Celjska regija izven meja Celjske kotline, kamor spada tudi občina Šmarje pri Jelšah, so le obrobni deli večjih tektonskih enot. Najznačilnejša oblika občine Šmarje pri Jelšah so terciarni grički. Sestavljeni so iz mehkega in šibkega materiala (pesek, glina, lapor). Preko šmarskega razvodja prevladujejo predvsem miocenski kremenovi peski, peščenjaki in konglomerati, znana so tudi lokalna nastopanja litotamnijskega apnenca. Laporji nastopajo tu v podrejeni vlogi. Večina kamnin je nastala v mlajšem terciarju. Šmarski predel je bogat predvsem z kremenovim peskom. [32]

Poroznost je razpokislina in mešana. Prsti so močno navezane na tip kamnine, saj o razširjenosti različnih skupin in tipov odločata matična podlaga in relief. Prst zadržuje vodo koliko in kako dolgo je odvisno od tipa in debeline. Iz peščenih prsti voda odteče hitro, že v enem dnevu. Prst prevladuje evtrična rjava v kombinaciji z rjavo pokarbonatno. [32]

HIDROLOGIJA

Prosta voda lahko nastopa kot izvirna voda ali pa kot talna voda. Izvirne vode nastopajo vidno v višjih legah pobočij. Talna voda pa je vezana na propustna naplavinska tla v dolinskem dnu. Napaja se tako iz izvirov v območju naplavinških tal kot z meteorno vodo. Občina Šmarje pri Jelšah je bogata z manjšimi potoki in jezeri in to so: Šmarski potok, Dvorski potok, Dragomilski potok, Preloški potok, Polžanski potok ali Lemberžica, Mestinjščica, Hajnski potok, Zibiški potok, Tinski potok, Nezibiški potok. [28]

Območje občine Šmarje pri Jelšah je skoraj v celoti pokrito z javnim vodovodnim omrežjem, saj je nanj priključenih okoli 90% gospodinjstev. Le odročnejše domačije še uporabljajo vodo iz lastnih virov, kot so na primer vodnjaki, katerih je v Šmarju kar precej. [33]

Za oskrbo s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda ter za zbiranje, odvoz in deponiranje odpadkov je več občin, med katerimi je tudi občina Šmarje pri Jelšah ustanovilo skupno javno podjetje OKP, ki nadzira celotno vodovodno-transportno omrežje vključno z vodovodnimi objekti in napravami. Izvaja tekoča in nujna vzdrževalna dela na vodovodnem omrežju. [33]

Področje odvajanja in čiščenja odpadnih voda je na območju Šmarske občine v razvoju in se pospešeno odvija. Zbiralnik vode v Šentjanžu je ena najpomembnejših naložb v občini, saj z velikostjo 750 m³ zagotavlja zalogo vode za večino občine. [33]

V vsaki občini je pametno voditi vodno bilanco. Vodna bilanca ocenjuje količine vode na določenem območju v določenem časovnem obdobju. Upoštevati mora vse dotoke in odtokove ter spremembe zalog. V prostorskem smislu je osnovni gradnik vodnih bilanc hidrometrično zaledje. To je območje omejeno z razvodnicami uporabljenih vodnih postaj. Hidrometrična zaledja razen padavin nimajo odstotkov, presežek padavin, ki ne izhlapi, pa iz njih odteče in ga kot pretok izmerimo na vodomerni postaji, katero imajo tudi v občini Šmarje pri Jelšah in sicer v Sodni vasi v Pristavi pri Mestinju. [33]

RASTJE

Rastje je zelo odvisno od vode, saj jo potrebujemo za rast. S tem zelo vplivajo na vodni krog, saj združujejo padavine, črpajo vodo iz prsti in vodonosnikov, jo absorbirajo in jo potem vračajo v ozračje s transpiracijo. Gričevnato območje Šmarja pri Jelšah je na južnih straneh poraščeno z vinogradi na severnih straneh pa z mešanimi gozdovi, katerih ni ravno na pretek. Največ je bukve, hrasta, kostanja, bora in smreke. Prevladujejo travnate površine, nekatere izmed njih so namenjene za pašnike. Najbolj razširjene vinske trte so Laški rizling, Rumeni Muškat, Modra Frankinja, Sauvignon in Zeleni Silvanec. [2]

3.4 USTVARJENE DANOSTI

GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

KMETIJSTVO

Občina Šmarje pri Jelšah je pretežno kmetijskega značaja, zato temu področju namenja posebno pozornost. Veliko sredstev je namenjenih za subvencioniranje nekaterih ukrepov, ki pomenijo pomoč kmetom pri opravljanju njihove osnovne kmetijske dejavnosti. Čeprav je dohodek, ki se ustvari v kmetijstvu, lahko precej manjši kot v nekaterih kmetijskih panogah, je svetovna gospodarska kriza pripeljala do spoznanja, da se lahko z delom na kmetiji dostojno preživi. V občini najbolj prevladuje živinoreja. [6]

INDUSTRIJA

Glavne gospodarske panoge, ki so že več let vplivale na razvoj regije in dopolnjevalne zaposlitvene možnosti pretežno kmečkega prebivalstva so kmetijska, strojna, kovinska in tekstilna. Industrija, ki je vplivala na gospodarski razvoj območja v 20. stoletju, se je znašla v krizi, saj so podjetja in obrtniki po propadu Jugoslavije izgubili pomemben jugoslovanski trg po propadu Jugoslavije. Za Evropski (zahodni) trg pa je bilo premalo prometa. V stečaj so šla razna podjetja. Danes je vse več manjših podjetij z malo zaposlenimi, najpogostejša so družinska podjetja (Pivnica Lipnik, Vitli Krpan, Kovinarstvo Kozjan,...) Industrija poleg kmetijstva in turizma tako še vedno ostaja poleg kmetijstva in turizma nosilec razvoja območja. Priznati pa se je treba dejstvo, da se tako v manjših podjetjih kot tudi v večjih vse bolj ceni in koristi človeški kapital. [6]

TURIZEM

Turizem postaja vedno bolj pomembna dejavnost, ki omogoča vir zaslužka ter promocijo kraja. Naravna in kulturna dediščina, s tem ustrezna infrastruktura, so pomembni dejavniki, ki pripomorejo k dobri prepoznavnosti regije. Občine pa jih lahko tržijo in izkoriščajo. Vedno bolj aktualno je oživljanje starega kulturnega izročila, kot so domača obrt in običaji. Promovira se lokalno z ohranjanjem nekaj pomembnih kmetijskih dejavnosti. [6]

V Šmarju pri Jelšah najdemo precej turističnih znamenitosti kot so Muzej Baroka, Kalvarija sveti Rok, Sedovška domačija, Rotovž v Lembergu, cerkev Matere božje na Sladki gori,... Na območju se nahaja dvorec Jelšin grad in nekaj že propadlih gradov, o katerih pričajo ostanki razvalin (Lemberški grad) in druga stanovanjska poslopja v katerih se nahajajo muzejske zbirke. Na območju se nahajajo tudi športno rekreacijske aktivnosti kot so kolesarjenje, pohodništvo, jahanje,... [6]

V obdobju zadnjih let se je razvil tudi turizem v zidanicah in v trženje je vključeno pet takšnih objektov v naši občini. To so: Vrbekova gorca na Tinskem, brunarica Šilec na Brecljevem, Majcnova gorca na Sladki gori ter zidanici Zdolšek na Vrhu in Keglič v Močlah. Skupaj ponujajo trideset ležišč. [6]

V občini se nahaja tudi turistično-informacijski center (TiNA) je namenjen predvsem obiskovalcem, ki si pridejo ogledat znamenitosti občine ali iščejo turistične informacije. Na TIC se lahko obrnejo tudi občani občine Šmarje pri Jelšah, saj lahko dobijo promocijsko gradivo o Šmarju pri Jelšah. Z usposobljenimi lokalnimi turističnimi vodniki TIC zagotavljajo tudi razna turistična vodenja. [6]

NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI

ŠOLSTVO

Šolstvo v občini Šmarje pri Jelšah je precej razvito, saj ima večinoma vsaka krajevna skupnost svoj vrtec in podružnično osnovno šolo. Dejavnost predšolske vzgoje se je v letu 2017 izvajala na osmih lokacijah(Zibika, Mestinje, Sveti Štefan, Sladka gora, Šentvid, Kristan vrh, enota Livada Šmarje in enota Sonček Šmarje) na območju celotne občine Šmarje. Starši otrok imajo možnost vključitve otroka v vrtec v bližini prebivališča. V Šmarju pri Jelšah deluje ena osnovna šola s šestimi podružnicami (Kristan vrh, Mestinje, Šentvid, Sladka gora, Sveti Štefan in Zibika) nimamo pa šole s prilagojenim programom. V Šmarju pri Jelšah na področju izobraževanja odraslih deluje podružnična ustanova Ljudske univerze za tretje življenjsko obdobje Rogaška Slatina. [7]

ZDRAVSTVO

Za boljšo kvaliteto življenja občanov in občank v kraju skrbijo skladno s predpisano zakonodajo in potrebami. Med drugim delujejo na področju splošne medicine, šolske, otroške, mladinsko zdravstveno varstvo, zobozdravstvo odraslih (otrok, mladine). Tukaj pa so še patronažna služba in fizioterapija ter lekarniška dejavnost v okviru zdravstvenega doma in osnovne šole Šmarje pri Jelšah. [7]

Občina Šmarje pri Jelšah je soustanoviteljica JZ Zdravstveni dom (ZD) Šmarje pri Jelšah. Zavod je ustanovljen za opravljanje osnovne zdravstvene dejavnosti za šest občin UE Šmarje pri Jelšah. Sedež Zdravstvenega doma je v Šmarju. Na podlagi medsebojnega dogovora občine ustanoviteljice ZD sofinancirajo delovanje dežurne službe. Poleg sofinanciranja dežurne službe občina vsa leta denar namenja tudi za posodobitev prostorov ZP Šmarje pri Jelšah, mrliško ogledno službo, sanitarne obdukcije in drugo. [7]

KULTURA

V Šmarju pri Jelšah se vrstijo različne kulturne prireditve. Za ohranjanje običajev in organizacijo različnih kulturnih dogodkov imajo vodilno vlogo oddelek za družbene dejavnosti občine Šmarje pri Jelšah in turistična društva, v katerih sodelujejo prostovoljni krajan. Na območju občine uspešno deluje veliko društev. Na področju občine se nahaja en kulturni dom s knjižnico in kinom v Šmarju. [7]

V občini deluje več kot 10 kulturnih društev, ki vključujejo več kot 600 aktivnih članov. Kulturna društva in samostojne kulturne skupine združuje in povezuje Zveza kulturnih društev Šmarje pri Jelšah, ki deluje na območju občin Podčetrtek, Bistrica ob Sotli in Kozje. Občina spodbuja in pospešuje delovanje številnih kulturnih društev z zagotavljanjem sredstev za njihovo delovanje in uresničevanje njihovih programov. Sredstva društva pridobijo s prijavo na vsakoletni javni razpis. Občina financira tudi dejavnost Knjižnice Šmarje pri Jelšah. [7]

ŠPORT IN REKREACIJA

Turizem, šport in mladina so v občini Šmarje pri Jelšah neločljivo povezani in gredo z roko v roki. V zavodu TŠM Šmarje pri Jelšah se zavedajo pomena športne kulture. Delovanja zavoda si ne predstavljajo brez sodelovanja s športnimi društvi, ki predstavljajo temelj športa v občini Šmarje pri Jelšah. Velik poudarek v občini Šmarje pri Jelšah je na področju rekreativnega športa, saj se velik delež ljudi ukvarja s športom. [7]

Športna društva poleg rekreativnega športa gojijo vrhunske športnike, ki s svojimi uspehi postanejo vzorniki mlajšim in tako širijo športno zavest. Zato je naloga Zavoda TŠM ponuditi pomoč športnim društvom pri iskanju programov, ki vzpodbujajo vrhunski šport. [7]

Šport so prepoznali tudi kot smer turistične ponudbe. Skozi športne dogodke in infrastrukturo namenjeno športu, si zavod prizadeva obogatiti turistični program v občini Šmarje pri Jelšah. Zavedajo se, da določene skupine turistov iščejo možnosti za aktiven dopust. Občina Šmarje pri Jelšah s svojo lego in infrastrukturo le-tem lahko ponudi kakovostno preživljanje prostega časa. [7]

V občini Šmarje pri Jelšah lahko občani za vadbo uporabljajo:

- športni park v Šmarju pri Jelšah, kjer je urejeno travnato veliko nogometno igrišče, igrišče za mali nogomet in košarko, balinišče, veliki zunanji šah;
- športne površine pri osnovni šoli Šmarje pri Jelšah, kjer je v uporabi travnato veliko pomožno nogometno igrišče, malo nogometno igrišče na umetni travi, atletska steza, asfaltni igrišči za mali nogomet in košarko, igrišče za odbojko na mivki, igrišči za badminton in odbojko na umetni masi;
- športni park na Sladki Gori, kjer je igrišče za mali nogomet in košarko, igrišče za odbojko na mivki;
- športni park v Mestinju, kjer je igrišče za mali nogomet in košarko, igrišče za odbojko na mivki, travnato igrišče za badminton;
- igrišče za mali nogomet in košarko v Zibiki;
- igrišče za mali nogomet in košarko na Svetem Štefanu;
- igrišče za mali nogomet in košarko na Kristan Vrhu;
- igrišče za mali nogomet in košarko v Šentvidu pri Grobelnem;
- igrišče za mali nogomet in košarko v Lembergu;
- tri teniška igrišča pri Jelšingradu. [7]

3.5 KULTURNA DEDIŠČINA

V množici lepo ohranjenih cerkva je najznamenitejša **cerkev Sv. Roka s kalvarijo** v Šmarju pri Jelšah, ki predstavlja eno od sedmerih čudes Slovenije. Cerkev je bila zgrajena med letih 1646 - 1666 in je okrašena z izjemno bogatim baročnim okrasjem, kalvarija pa med leti 1743 - 1753. [1]

Slika 8: Kalvarija [41]

Muzej baroka, odprt avgusta 2015 (uradna otvoritev 10. junija 2016), se navezuje na baročno Kalvarijo, ki se vije iz Šmarja pri Jelšah do cerkve sv. Roka na bližnjem hribu. Ponuja stalno razstavo 43 originalnih, več kot 260 let starih lesenih skulptur iz kalvarijskih kapel, s pomočjo video projekcije pa obiskovalca popelje tudi na ogled petih najlepših baročnih cerkva Obsotelja in Kozjanskega. [8]

Slika 9: Muzej baroka [42]

Lemberg pri Šmarju je manjši kraj, ki ga zaznamuje starodavno zgodovinsko jedro. Vse do danes je ohranil osnovne poteze značilnega trškega jedra (sejmišče, cerkev, rotovž) in zaradi tega se uvršča med najbolj ohranjena avtentična srednjeveška jedra na Slovenskem. Lemberg je kot trg začel nastajati v 14. stoletju. Zaradi posesti lemberške gospoščine in ugodne lege ob pomembni cestni povezavi so na trgu nastali mnogi sejmi in obrti. Trg je v 15. stoletju dobil lasten grb, ki ga ponazarja jagnje s privzdignjeno desno nogo ter mestno hišo ali magistrat, imenovano rotovž. Največje kulturno – zgodovinske znamenitosti so grad Lemberg, cerkev sv. Miklavža, rotovž, sramotilni kamen ali pranger, cerkev sv. Pankracija, ki se prvič omenja leta 1262, sejmišče in šola. Grad Lemberg je bil sezidan leta 1138, porušen pa je bil okoli leta 1487. Stal je nad cerkvico sv. Pankracija, v njem so prebivali gospodje in vitezi. Od gradu se je ohranil le kamniti kapitelj, ki je v hrambi muzeja na rotovžu. [9]

Slika 11: Lemberg pri Šmarju [43]

Slika 10: Rotovž [43]

Cerkev Matere božje na Sladki Gori je razglašena za državni spomenik državnega pomena. Za spomenik lokalnega pomena je razglašenih 41 enot, med njimi tudi Kapelice Križevega pota in Cerkev sv. Roka, Grad Lemberg, dvorec Jelšingrad, ipd. [10]

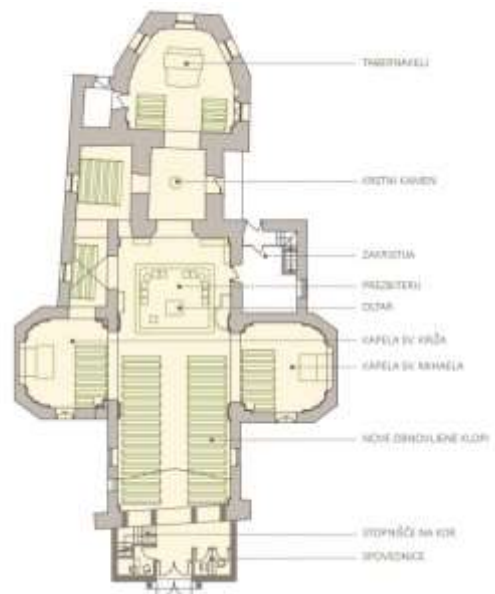
Slika 12: Romarska Sladka Gora [44]

Župnijska cerkev

Cerkev Marije vnebovzete, najstarejše stavbe v trgu Šmarje pri Jelšah, je trenutno veliko gradbišče. Začela se je namreč celovita zahtevna obnova, ki bo trajala tri leta in bo stala več kot pol milijona evrov. [11]

Slika 14: Cerkev pred prenovo [45]

Slika 13: Tloris cerkve po prenovi [45]

Dvorec Jelše, znan tudi kot Jelšingrad, ima bogato srednjeveško zgodovino. V literaturi se je prvič pojavil pod imenom Erlach, kar pomeni »jelše«, leta 1424. Leta 1635 so ga napadli in oropali uporniški kmetje. V zajem ga je leta 1666 dobil Žiga Gaisruck, ki ga je prezidal v dvorec in razširil posestvo. V dvorcu je do leta 1870 delovalo deželno sodišče. [12]

Slika 15: Dvorec Jelše [46]

SODOBNE UREDITVE ŠMARJA

Kulturni dom

Kulturni dom Šmarje pri Jelšah so zgradili leta 1978. V letu 2013 so ga temeljito obnovili in dogradili. V njem so knjižnica, kino, gledališče in Kulturnica. [13]

Slika 16: Kulturni dom Šmarje pri Jelšah [47]

Šmarski hram

Podjetje Latis je začelo s prenovno oziroma, boljše rečeno, gradnjo novega Šmarskega hrama. Stavba ima nekaj manj kot 3000 m², po rekonstrukciji in nadgradnji naj bi jih imela še nekoliko več. V objektu bodo poleg prostorov občinske uprave, zanj bo občina Šmarje pri Jelšah odštela 1.521.340 evrov in bodo na 1016 m² notranjih površin, tudi drugi poslovni prostori, na vrhu pa stanovanja. S potencialnimi kupci se že dogovarjajo, med njimi gre tudi za ponudnika storitvene dejavnosti. [14]

Slika 18: Stari hram [48]

Slika 17: Prenovljeni hram [48]

VIZIJE UREJANJA ŠPORTNO - REKREACIJSKIH POVRŠIN

(Naravni) bazen

Leta 2016 je bila postavljena ideja o naravnem kopališču v Šmarju pri Jelšah, ki pa je bila ovržena zaradi več neustreznih vidikov. Leta 2017 je bila podana nova ideja o klasičnem bazenu, njena gradnja pa je odvisna od stroškov, ki so do sedaj razmeroma visoki (700 000€). [15] [16]

Slika 20: Ideja naravnega bazena [49]

Slika 19: Ideja klasičnega bazena [50]

Slika 21: Zasnova ideje naravnega bazena [49]

Slika 22: Prostor za idejo - letalski posnetek [51]

Slika 26: Prostor za idejo [49]

3.6 OBLIKOVALSKA IN URBANISTIČNA IZHODIŠČA ZA ZASNOVO PROGRAMA

PRIMERI DOBRIH PRAKS: SVETOVNO

NORVEŠKA - LANDSCAPE PLANNING NORWAY

Študenti šole za arhitekturo in oblikovanje v Oslu so načrtovali in zgradili savno na morju, sestavljeno iz treh lesenih pasov, ki so razporejeni čez skalnat teren. Savna je grajena s piknik teraso in potopljeno masažno kadjo, vse pa ima pogled na Norveško gorsko pokrajino. Projekt je razvil Kreativni studio (SCS), zasnovano in izgradnjo pa Šola za arhitekturo in oblikovanje. Savna se nahaja na pomolu nekdanjega ribiškega naselja v Loftenu. [17]

Slika 23: Savna v Loftenu 1 [52]

Slika 24: Savna v Loftenu 2 [52]

TURČIJA - PARKORMAN PARK, ISTANBUL/CARIGRAD

V Istanbulu, mestu z nekaj obstoječimi zelenimi površinami, studio DROR predlaga nekaj radikalnega - park napolnjen z inovativnimi intervencijami kot način za spodbujanje kolektivnih izkušenj in srečanj. Parkormanski gozdni park, ki je zamišljen kot »ljubezenska zgodba med ljudmi in naravo«, bo ljudem omogočil, da se zamahnejo po gozdu, se igrajo z velikanskimi žogicami, se sprostijo ob odbijanju bazenov in celo odskočijo nekaj nadstropij na tleh trampolini. [18]

Slika 25: Parkomanski gozdni park 1 [53]

Slika 26: Parkomanski gozdni park 2 [53]

AVSTRALIJA - BLAXLAND RIVERSIDE PARK, SYDNEY

Park je bil zgrajen z namenom, da bi prebivalstvu razširili možnosti za rekreacijo. Igra je organizirana tako, da ustvarja stalen pretok igre za otroke z najbolj aktivnimi in visoko energijskimi elementi, ki se nahajajo na vzhodnem delu igrišča, in bolj pasivno igro na zahodnem robu, kjer se nahajajo pesek in vodna površina. »Prostori« so med seboj povezani z različnimi podzemeljskimi tuneli. Novi parkirni prostori in stavbe se nahajajo ob južnem robu parka, na skrajni strani velike travnate površine. Ti so povezani z novim kioskom.

Na severni strani parka, tik ob gozdu se nahaja 12 metrov visoka »hišica na drevesu«, s katere je vidna reka Parramatta onkraj dreves.

Park je zasnovan z velikimi zelenimi površinami, kar se lepo zlije z naravo. [19]

Slika 27: BLAXLAND RIVERSIDE PARK 1 [54]

Slika 28: BLAXLAND RIVERSIDE PARK 2 [54]

ZDA - CONFLUENCE PARK- HAAS LANDSCAPE ARCHITECTS

Confluence Park se nahaja v predmestju Binghamton pri reki Chenango in naravni vrednoti Susquehanna. Park je bil načrtovan, da bi zagotovili boljšo prehodnost ljudi med mestno sososko in parkom. Mesto je prijazno tudi ribičem. Confluence park je situiran med dvema zgodovinskima mostovoma. V njem je 10 klopi za počitek in sprostitev v naravi ter prostor namenjen za prireditve, ki je prikazan tudi na sliki. Park je leta 2003 dobil nagrado za urejanje prostora za ljudi ASLA *New York Upstate Chapter merit award*. [20]

Slika 30: CONFLUENCE PARK project 1 [55]

Slika 29: CONFLUENCE PARK project 2 [55]

CALIFORNIA - LOS ANGELES RIVER & ALISO CREEK CONFLUENCE PROJECT

Los Angeles je mesto, kjer je gradnja objektov zasnovana predvsem v betonski gradnji. Kjer je veliko betona je tudi veliko prometa in posledično manj varnih poti do zelenih površin. Tudi reka, ki je prikazana na načrtu, je ujeta v cementnem kanalu. Vse okoli je polno ograj in bodeče žice. Park bo postavljen ob Los Angelski reki in potoku Alison, povezan z že obstoječo naravo preko novega mostu in več kot 1,6 km novih kolesarskih prog. Igral bo veliko vlogo pri absorpciji deževnice in s tem zmanjšal možnost poplav ter izboljšal kvaliteto vode. Več kot 9000 ljudi živi 10 minut stran od parka. Park je bil odprt leta 2016, tako imajo uporabniki varnejši dostop do zelenih površin in novo povezavo z njihovo reko. [21]

Slika 31: Los Angeles River & Aliso Creek Confluence Project [56]

KITAJSKA - HILLSIDE ECO PARK

Vodilna ideja tega parka s površino 1,4 hektarja v središču stanovanjskega naselja z visoko gostoto poseljenosti, je ustvariti participativni ekosistem. Večnamenski in združljiv sistem uravnava vsakodnevne aktivnosti na prostem, varstvo okolja in upravljanje z nevihtnimi vodami. Območje z onesnaženim in degradiranim ribnikom se preoblikuje v socialno in okoljsko trajnosten soseski park, ki zagotavlja pomemben prostor za rekreacijo, okoljsko izobraževanje in družbene povezave z rastočo skupnostjo. Krajinskemu arhitektu je bila dana možnost, da razvije celovito, vendar podrobno strategijo za skupni park, ki bi obravnaval dva izziva: okoljska trajnost in kompaktni večnamenski odprti prostor. Kot odgovor na izzive je arhitekt zasnoval park s konceptom, ki vključuje participativne in ekološke funkcije ter jih povezuje. Medtem ko park zadovoljuje zapletene programske in tehnične zahteve, dosega cilj ustvariti prostor, kjer se urbano življenje lahko uskladi z naravo. [22]

Slika 32: Hillside eco park – igrala [57]

ŠVEDSKA – ANCHOR PARK

Anchor park se nahaja v bližini stanovanjske soseske, zgrajene na nekdanjem industrijskem in pristaniškem območju Västra Hamnena, na Švedskem obalnem mestu Malmö. V parku se voda uporablja na način, ki ga še ne poznamo; voda je namerno zbrana z reliefi. Spomladi, leta 1999, je mesto Malmö povabilo SLA k izgradnji Anchor parka za novo okrožje Västra Hamnen, kot del mednarodne stanovanjske razstave BO01, ki je bila leta 2001 v Malmö. S tem parkom je bila organizacija SLA nominirana za evropsko nagrado Mies van der Rohe leta 2003. Park je privlačen mestni prostor za vsakogar, ne le za prebivalce območja. [23]

Slika 33: Anchor park [58]

PRIMERI DOBRIH PRAKS: V SLOVENIJI

IVARČKO JEZERO

Po cesti iz Kotelj, mimo bivšega manjšega zdravilišča rimski vrelec, v čudoviti okolici pod Uršljo goro je Ivarčko jezero, ki je s svojimi 633 metri nadmorske višine najnižje ležeče alpsko jezero. Površina jezera meri 1,2 ha in doseže največjo globino do 5 m. Jezero se je iz nekaj nekdanj naravnega jezera spremenilo v lep športno-rekreacijski center, od koder vodi obnovljena sedežnica do znanega smučišča Ošven. Obiskovalci se lahko preizkušajo v igranju golfa, izzovejo nasprotnika na košarkarskem ali odbojkarskem igrišču ali se pa preprosto sprehodijo okoli jezera. Na svoj račun pa bodo prišli tudi ribiči. V jezeru je dovoljeno kopanje na lastno odgovornost. Pri jezeru je tudi prijeten lokal, ki je urejen v stilu stare Irske pivnice Paver Pub. [24] [25]

Slika 34: Ivarčko jezero 1 [59]

Slika 35: Ivarčko jezero 2 [60]

SLIVNIŠKO JEZERO

Za pregrado Tratna je leta 1976 nastalo umetno Slivniško jezero. Razprostira se blizu kraja Gorica pri Slivnici, ob cesti proti Podčetrtku. Ta ima ob normalni zaježitvi 860.000 m², njegova največja globina pa je ob izgradnji segala tja do 14 m. Pregrada je bila zgrajena za potrebe tehnološke vode Železarne Štore in kot zadrževalnik poplavnega vala, sočasno pa naj bi se na akumulaciji razvilo tudi ribištvo ter rekreativni turizem. Slivniško jezero je večnamenska akumulacija. Primerno je za ribolov, vodne športe, rekreacijsko dejavnost in piknike. V objemu narave se lokal RAMNA Slivniško jezero ponaša z gostoljubnostjo in bogato ponudbo. Nahaja se na nabrežju in nudi pogled na Slivniško jezero ter neokrnjeno naravo. Gostom ponuja pestro izbiro hrane in pijače. [26] [27]

Slika 36: Slivniško jezero 1 [61]

Slika 37: Slivniško jezero 2 [62]

VONARSKO JEZERO

Je umetno akumulacijsko jezero na srednjem toku reke Sotle na meji med Slovenijo in Hrvaško. Jezero je nastalo leta 1980 z izgradnjo zemeljske pregrade pri vasi Vonarje, za namen regulacije Sotle in zaščite območja pred visokimi vodami, namakanje in turizem. Celotna dolžina jezera je 6,5 km; pri predvideni koti zaježitve zadržuje 12,4 milijona m³ vode. Kasneje se je izkazalo, da je kakovost vode preslaba za izkoriščanje, zato je bil zadrževalnik leta 1988 izpraznjen in opuščen. Odtlej služi le za regulacijo visokih vod, okolica pa se je zarasla. Zaradi sezonskega poplavljanja se je tu razvila življenjska združba, značilna za mokrišča vključno s pasom trstičja. Leta 2015 je bila sprejeta odločitev o vzpostavitvi Turistično-rekreacijskega centra Vonarsko jezero, v sklopu projekta naj bi bilo ojezerjenih 104 ha ozemlja (od prvotnih 195) in zgrajena turistična infrastruktura. [28]

Vonarsko jezero bo služilo kot pilotni projekt v FLOOD-WISE projektu. Gre predvsem za infrastrukturno ureditev dela območja in projekte za vzpostavitev Regionalnega učnega centra Obsotelja, kjer bi bile predstavljene različne vsebine v povezavi z reko Sotlo. Prav tako je še pred samo revitalizacijo jezera med sedanjo cesto in reko Sotlo predvidena gradnja kolesarske steze. Priprava projektne dokumentacije se je začela v letu 2008, končana pa je bila v letu 2009 in recenzirana v letu 2010, v lanskem letu pa smo skupaj s pristojnimi službami Ministrstva za infrastrukturo in prostor, ki bo projekt izgradnje podprlo in sofinanciralo, izvajali odkupe zemljišč. V projektu sodeluje tudi občine Hum na Sutli (vseskozi sodeluje pri pripravi omenjene projektne dokumentacije, pridobljene skozi projekt Flood-Wise, in jo tudi ocenjevala ter potrjevala) in občina Podčetrtek (saj se bo kolesarska steza Vonarja nadaljevala ob t. i. Vonarski stezi v Občini Podčetrtek do Aqualune). Na nastalem območju naj bi se nahajala: restavracija, gostišče, športna igrišča za odbojko, tenis, mali nogomet, muzej oz. Učni center Obsotelja, pomol, nastanitvene kapacitete v avtokampu in apartmajih. O časovnem okvirju realizacije je težko govoriti, saj je pred tem treba še zagotoviti vrsto dovoljen. Pot do uresnitve projekta je tako še dolga, ampak uresničljiva. [28]

Slika 40: Vonarsko jezero (danes) [63]

Slika 41: Vonarsko jezero (po predvidenem načrtu) 1 [64]

Slika 38: Vonarsko jezero (po predvidenem projektu) 2 [64]

Slika 39: Vonarsko jezero (po predvidenem projektu) 3 [64]

KOSEŠKI BAJER

Jezero v Kosezah je umetno, nastalo je iz nekdanjega glinokopa opekarne Tönnies. Glino so na tem mestu začeli kopati v 19. stoletju, nadaljevali pa so vse do druge svetovne vojne. Nato so enega od glinokopov zasuli in tam postavili tovarno Agrostroj, drugega pa so leta 1960 zalili z vodo, ker so potrebovali primeren kraj za preizkušanje svojih črpalk za namakalne naprave. [35]

Koseški bajer in njegova okolica sta bila dalj časa prepuščena naravnim procesom, dokler ni bil leta 2000 razpisan javni natečaj za njegovo krajinsko ureditev, pod izvedbo katere se podpisujejo Miha Kajzelj, Rok Žnidaršič in Iztok Kavčič. [35]

Okoli bajerja so umeščeni različni programi, klopi in leseni kubusi za posedanje in druženje, otroško igrišče in naprave za fizično vadbo na prostem, zelenice, ploščadi, čajnica ... Središče predstavlja leseni otok, ki se v obliki čolna na različnih ravneh vzpenja nad vodo. [35]

Slika 42: Koseški bajer [69]

MURSKOSOBOŠKO JEZERO

Soboško jezero, Gramoznica oziroma Kamenšnica, kot jo kličejo domačini, bi kaj kmalu lahko postala osrednja pomurska turistična točka. Tja je namreč murskosoboška občina umestila slovenski paviljon z milanskega Expa, za katerega se je borila v konkurenci vrste slovenskih občin in v katerem bo regijski promocijski center. V paviljonu ob turistično-informacijskem centru pripravljajo obsežno interaktivno razstavo o Pomurju, v njem pa bosta tudi gostilnica s pomurskimi dobrotami in trgovina s pomurskimi pridelki in izdelki. Postavitev in ureditev paviljona pa je le del prenove Soboškega jezera, temu so namreč uredili brežine, ob njem pa postavili tudi motorični oziroma gibalni park, menda eden največjih v Evropi. Čeprav Vrata v Pomurje, kot so poimenovali to turistično središče, še ni uradno odprt (odprtje napovedujejo kmalu), so dela večinoma že končana, jezero in gibalni park pa že pritegujeta obiskovalce ter velike in male rekreativce. [29]

Slika 44: Projekt Murskosoboškega jezera [65]

Slika 43: Gradnja projekta [65]

VELENJSKO JEZERO

Velenjsko jezero je s površino blizu 1,4 km² in s prostornino 30,5 milijonov m³ največje v dolini in med večjimi v Sloveniji. Njegovo pojezerje obsega več kot 20 km², na njem pa živi približno 1500 prebivalcev. Jezero je dolgo 1,4 km in široko 1,3 km. Z globino 54 m je globlje od Blejskega (31 m) in Bohinjskega jezera (45 m), po površini je praktično enako kot Blejsko jezero, vsebuje pa dobra dva milijona kubičnih metrov več vode. [30]

Velenjska plaža je v sezoni 2018 v Velenje privabila več kot 80.000 obiskovalcev. Na Velenjskem jezeru in v okolici je možnosti za preživljanje prostega časa veliko: kopanje, jadranje, SUP-anje, surfanje, kampiranje, igranja nogometa, odbojke na mivki, mini golfa, košarke, tenisa, jezdenja, vadbe golfa ali vožnje s pletno. Na izboru Naj kopališče 2018 je v kategoriji Naravna kopališča, Velenjska plaža zasedla prvo mesto. [30]

Vsem podatkom nasproti, Velenjsko jezero predstavlja enega od temeljev turistične ponudbe v Velenju, zato na občini načrtujejo nadaljnji razvoj območja. Partnerji so podpisali tripartitni sporazum za sodelovanje pri pripravi projekta plavajočih hotelskih namestitev, stanovanjskih apartmajev in morebitnih drugih objektov ob jezeru. [30]

Slika 45: Primer hotela na vodi (vizija) [66]

Slika 46: Plaža ob Velenjskem jezeru v poletnem času [67]

Slika 47: Napihljiva igrala na jezeru [67]

Slika 48: Pogled na jezero iz kavarne [67]

ŽALSKO JEZERO

Žalec se je že vpisal na turistični zemljevid s Fontano piva, Hopslandija pa bi po mnenju župana Janka Kosa v mesto privabila še več turistov. [31]

Na občini Žalec so podpisali pogodbo za izdelavo projektne dokumentacije za vodni park Hopslandija, ki ga bodo uredili ob ribniku Vrbje v neposredni bližini središča Žalca. [31]

Ribnik Vrbje meri dobrih 13 ha in je v tem delu doline največja stoječa voda. V njem vzrejajo toplovodne vrste rib, krapovce, ima tudi bogato floro in favno. Med slednjo najbolj izstopajo ptice, saj so jih opazili že več kot 170 vrst. [31]

Hopslandijo bodo uredili v kraju Vrbje, ob vstopni cesti v krajinski park, v neposredni bližini potoka Podvinska Struga in ribnika Vrbje. Na tem območju naj bi uredili bazen s kopališčem, kamp s prostorom za šotore, bungalove, mobilne hiške in postajališča za avtodome. Kopališče z zmogljivostjo do 400 kopalcev bo namenjeno tako enodnevnim kot večdnevnim gostom, a v prvi vrsti občanom, poudarjajo na občini Žalec. [31]

Slika 51: Žalsko jezero [68]

3.7 ZAKONODAJNI VIDIK UREJANJA OBRAVNAVANEGA OBMOČJA

Spoznane smo, da je prva pot pri načrtovanju prostora preučitev prostorske zakonodaje in upoštevanje le te. Območje se ureja s sprejetim odlokom OPN Šmarje pri Jelšah – izvedbeni del (Ul. RS, št. 55/2018). Namenska raba je predvidena kot ZS (Površine za oddih, rekreacijo in šport, parki, vrtički in druge površine) in CDp (Poslovne cone). Glede na to, da je rabe možno spreminjati je naša pobuda, da se del površin, ki sodijo v območje CDp spremeni v ZS.

OPOMBA: poudarile bi, da smo pri zasnovi naloge upoštevale karto podrobne namenske rabe, ki je veljala na tem območju pred obdobjem avgust 2018, ko so sprejeli nov OPN. Naša pobuda je, da se raba spremeni, saj smo izvedele, da se je raba spremenila zaradi prodaje zemljišča trgovski družbi Hofer. Žal je takšna praksa pogosta.

STRATEŠKI DEL

Strateški del OPN določa izhodišča in cilje ter zasnovo prostorskega razvoja občine, usmeritve za razvoj poselitve in za celovito prenavo, usmeritve za razvoj v krajini, za določitev namenske rabe zemljišč in prostorskih izvedbenih pogojev ter zasnovo gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena, območja naselij, vključno z območji razpršene gradnje, ki so z njimi prostorsko povezana, ter območja razpršene poselitve.

Strateški del OPN ob upoštevanju usmeritev iz državnih prostorskih aktov, razvojnih potreb občine in varstvenih zahtev določa:

- izhodišča in cilje ter zasnovo prostorskega razvoja občine,
- zasnovo gospodarske javne infrastrukture in grajenega javnega dobra lokalnega pomena,
- okvirna območja naselij, vključno z območji razpršene gradnje, ki so z njimi prostorsko povezana,
- okvirna območja razpršene gradnje,
- usmeritve za razvoj poselitve in za celovito prenavo,
- usmeritve za razvoj v krajini,
- usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč in
- usmeritve za določitev izvedbenih pogojev.

IZVEDBENI DEL

Izvedbeni del OPN določa:

- območja namenske rabe prostora,
- prostorske izvedbene pogoje in
- območja, za katera se pripravi občinski podrobni prostorski načrt.

(10) poslovne cone (CDp)

(10.1) vrste osnovnih dejavnosti z dopustnim obsegom

- bivanje (do dve stanovanji na stavbo)
- trgovina
- trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil
- poslovne dejavnosti
- manjše predelovalne dejavnosti
- predelovalne dejavnosti, za katere ni potrebna presoja vplivov na okolje v skladu s predpisi s področja varstva okolja
- gradbeništvo
- oskrba z energijo

(10.2) vrste dopolnilnih dejavnosti z dopustnim obsegom

- druge gostinske dejavnosti
- javna uprava
- športnorekreacijske dejavnosti
- dejavnost gospodinjstev
- dejavnost članskih organizacij

(10.3) vrste objektov glede na namen

- poslovne in upravne stavbe
- trgovske stavbe in stavbe za storitvene dejavnosti razen nakupovalnih centrov, trgovskih centrov in veleblagovnic, sejemskih dvoran in razstavišč
- industrijske stavbe in skladišča
- stanovanjske stavbe
- gostilne, restavracije in točilnice
- gasilski domovi
- kotlovnice za potrebe daljinskega ogrevanja
- garažne stavbe in parkirišča
- telekomunikacijski stolpi in infrastruktura za radijske komunikacije

(10.4) vrste pomožnih objektov glede na namen

- pomožni objekti za lastne potrebe
- ograje, škarpe in podporni zidovi
- začasni objekti, namenjeni sezonski turistični ponudbi ali prireditvam, pri čemer je za postavitve potrebno pridobiti soglasje pristojne občinske službe za prostor
- urbana oprema
- otroška in druga javna igrišča
- trgi, zelenice in druge urejene zelene površine
- začasni objekti, namenjeni skladiščenju

[34]

(17) površine za oddih, rekreacijo in šport (ZS)

(17.1) vrste osnovnih dejavnosti z dopustnim obsegom

- športnorekreacijske dejavnosti

(17.2) vrste dopolnilnih dejavnosti z dopustnim obsegom

- druge gostinske dejavnosti
- trgovina
- dejavnost članskih organizacij
- za umestitev dejavnosti iz te točke ni potrebno izpolniti omejitve obsega iz točke (2) 10. člena tega odloka v primeru, ko gre za gradnjo spremljajočih objektov za potrebe športnorekreacijskih dejavnosti

(17.3) vrste objektov glede na namen

- prostori za športnike in gledalce (garderobe, sanitarije, tribune, gostilne, restavracije in točilnice ipd.)
- sanitarne stavbe v počitniških kampih
- poslovne in upravne stavbe za potrebe EUP oziroma podEUP
- garažne stavbe in parkirišča
- igrišča za športe na prostem
- bazenska kopališča na prostem
- igrišča za golf
- smučišča in žičniške naprave
- stavbe žičniških naprav
- kampi, glamping, adrenalinski parki ipd.

(17.4) vrste pomožnih objektov glede na namen

- pomožne stavbe na športnih igriščih
- pomožni objekti na smučiščih
- ograje
- škarpe in podporni zidovi
- začasni objekti, namenjeni sezonski turistični ponudbi ali prireditvam, pri čemer je za postavitev potrebno pridobiti soglasje pristojne občinske službe za prostor
- urbana oprema
- otroška in druga javna igrišča
- javni vrtovi, parki, trgi, zelenice in druge urejene zelene površine
- vadbeni objekti, namenjeni športu in rekreaciji na prostem

[34]

PROSTORSKI PRIKAZ OBRAVNAVANEGA OBMOČJA V SKLADU Z OPN ŠMARJE PRI JELŠAH

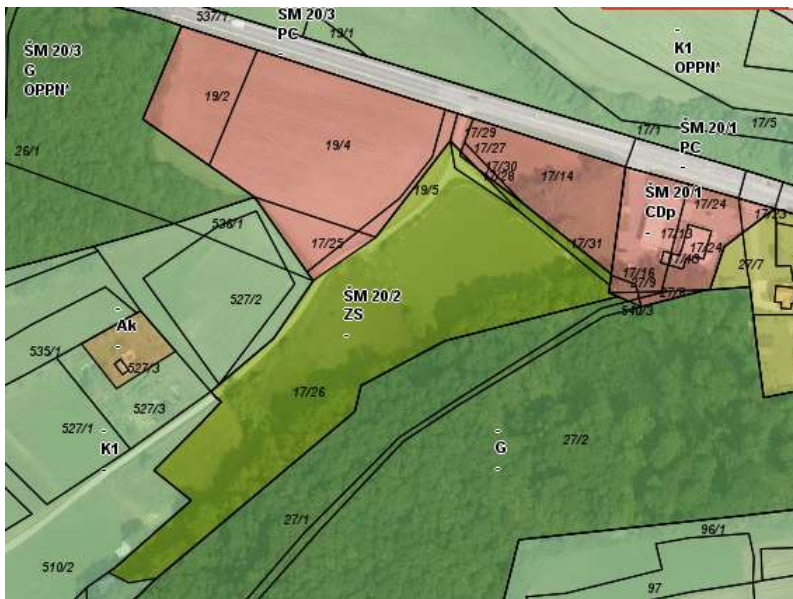

Slika 52: Parcelacija območja [70]

Slika 53: Prikaz osnovne namenske raba na območju [71]

Slika 54: OPN – prikaz podrobne namenske rabe obravnavanega območja [72]

LEGENDA

- ZKP - Parcelne številke**
- ZKP - Parcelne meje**
- Podrobna namenska raba**
 - 'SS' Stanovanjske površine
 - 'SB' Stanovanjske površine za posebne namene
 - 'SK' Površine podeželskega naselja, kmetije in stanovanjske hiše
 - 'CUu' Osrednja območja centralnih dejavnosti v urbanih naseljih
 - 'CUv' Osrednja območja centralnih dejavnosti v podeželskih naseljih
 - 'CDp' Poslovne cone
 - 'CDv' Površine za opravljanje verskih obredov
 - 'CDi' Površine za izobraževanje
 - 'CDo' Obrtno - stanovanjske cone
 - 'IG' Gospodarske cone
 - 'IK' Površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo
 - 'BTK' Koče in drugi manjši turistični objekti
 - 'BTn' Nastanitveni kompleksi
 - 'BC' Športni centri
 - 'ZS' Površine za oddih, rekreacijo in šport, parki, vrtički in druge površine
 - 'ZP' Parki
 - 'ZV' Površine za vrčkarstvo
 - 'ZD' Druge urejene zelene površine
 - 'ZK' Pokopališča

Slika 55: Prometna infrastruktura območja [73]

LEGENDA

- Objekti cestne infrastrukture**
- os ceste**
 - avtocesta
 - hitra cesta
 - glavna cesta I. reda
 - glavna cesta II. reda
 - regionalna cesta I. reda
 - regionalna cesta II. reda
 - regionalna cesta III. reda
 - turistična cesta
 - lokalna cesta
 - javna pot
 - glavna mesta cesta
 - zbirna mestna ali krajevna cesta
 - mestna ali krajevna cesta
 - javna pot za kolesarje
 - gozdna cesta
 - nekategorizirana cesta
- Grajeni objekti**
 - železniška proga
 - Drugi objekti
 - Vzletno pristajalne steze
 - Letališke ploščadi
 - Območja letališča
 - ZKP - Parcelne številke
 - ZKP - Parcelne meje

3.8 PREDSTAVITEV OBRAVNAVANEGA OBMOČJA

Lokacijo obravnavanega območja smo izbrale zaradi bližine Šmarja pri Jelšah, velikosti, dobre lege, vode in enostavne dostopnosti.

Površina parcele z ribniki je 17, 505 m². Območje obravnave pa bodo tudi sosednje parcele in sicer bodo skupaj merile 38032 m².

Obravnavano območje obsega naslednje številke parcel: 19/2, 19/4, 19/5, 17/25, 17/26, 17/27, 17/28, 17/29, 17/30, 17/31, 17/14, 527/2 in 536/1.

Območje leži izven naselja, ob glavni cesti, ki vodi v Šmarje pri Jelšah. Potencial danega območja je v izkoriščanju že obstoječih dejavnosti (ribištvo). V navezavi na to dejavnost bi bila primerna umestitev športno-rekreacijskih dejavnosti. Območje je še vedno dovolj blizu, da bi lahko vsakdo od centra trga Šmarje pri Jelšah prišel peš ali s kolesom.

Na tem območju se danes nahajata dva bolj ali manj zapuščena ribnika, ki ju uporabljajo lokalni ribiči.

Ribnik Zadrže je last občine Šmarje pri Jelšah. Obsega dva ribnika, ki sta umetna in namenjena lovljenju rib. Prvi ima maksimalno globino 150 cm, drugi pa 180 cm. Na dnu ribnika se nahajata mulj in blato, na brežini pa kamenje. V njih prebiva mnogo rib kot so: zelenka, amur, ščuka, krap, ipd. Ob njem najdemo tudi tam prevladujočo rastlino – trstiko. Trenutno sta ribnika namenjena športnemu ribolovu, kjer lovi ribiška družina Sotla. Njihova naloga je, da skrbijo za čistočo vode - v poletnih časih izvedejo apnenje in s tem uničijo škodljive bakterije v vodi.

Ob robu so klopce, namenjene odlaganju stvari ter počitku. V bližini se nahaja tudi čebelnjak. Desno, vzhodno stran, zemljišča obdaja gozd. Na nasprotni, levi, strani pa so kmetijske površine.

Zaredi njune velikosti lahko na tem območju ustvarimo dejavnosti, ki bodo zadovoljile različne starostne skupine. Prostor bi izkoristile za igrišče, sprehajalne poti, prodajo domačih lokalnih izdelkov, lokal, počitek, skupno druženje, prostor za meditacijo, ribištvo, ...

Slika 56: Prikaz obravnavanega območja [74]

Slika 60: Vzhodna stran območja [74]

Slika 58: Zahodna stran območja [74]

Slika 59: Južna stran območja [74]

Slika 57: Severna stran območja [74]

3.9 PREDSTAVITEV PROSTORSKIH PREDLOGOV UREJANJA

PREDLOG 1

Obravnavano območje se nahaja tik ob glavni cesti II. drugega reda v smeri Šmarje pri Jelšah – Rogaška Slatina. Območje deli javna pot (JP 906791), ki vodi do naselja, ki je v zaledju.

Območje obsega parceli z ribnikom, v katere se minimalno posega, saj so bile s strani ribiške družine Sotla podane smernice, da njihova dejavnost dopušča minimalne posege v ureditev. Ribiška družina je podala pozitivno mnenje o ostalih dejavnostih uvrščanja v območju zelenih površin.

Predlog obsega tri zaokrožene funkcionalne celote. Dostop je načrtovan v smeri Šmarje pri Jelšah – Rogaška Slatina, uvoz na območje je predviden kot peščena utrjena vozna površina, ki vodi do parkirišča. To se bo ob koncu tedna (petek, sobota), v poletnem času, uporabilo za kino na prostem.

Ob prvem ribniku je urejena plaža. Pot se nadaljuje do drugega ribnika, kjer lahko opazujemo ribiško družino pri svojih aktivnostih. Pešpot prekinja leseni pomol, ki omogoča različne vizualne poglede in približevanje obiskovalca k vodi.

Na zahodnem delu ureditve je tretja funkcionalna celota, ki obsega ureditveno območje namenjenega mini golfu, fitnesu na prostem. Tukaj se predvidi najnovejše naprave za krepitev telesa. V osrednjem delu pa se nahaja manjši paviljonski objekt, namenjen turistični ponudbi (kavarna) in na njenem dvorišču se predvidi igrala za otroke.

Slika 61: Idejna zasnova - Predlog 1 [74]

Slika 63: Plavalni ribnik [75]

Slika 64: Primer zasnove mini golfa [75]

Slika 62: Kino na prostem [75]

Slika 65: Primer pomola [75]

Slika 66: Primer zasnove kavarne in pešpoti [75]

Slika 67: Primer igral [75]

Slika 68: Fitnes na prostem [75]

PREDLOG 2

Administrativne in fizične omejitve so upoštevane v enaki meri kot v prvem predlogu.

Predlog 2 obsega štiri zaokrožene funkcionalne celote. Uvoz in dostop na obravnavano območje je iz glavne ceste II. reda v smeri Šmarje pri Jelšah - Rogaška Slatina. Ob vstopu je načrtovano asfaltirano parkirišče. V neposredni bližini je predviden manjši paviljonski objekt namenjen sanitarijam in prostoru za oskrbo parka (manjše skladišče za orodje in naprave).

Ob vhodu v park se nahajata obstoječa ribnika, ob katerem smo na severnem delu načrtovale manjšo kavarno s teraso, v neposredni bližini pa še nekaj manjših individualnih prostorov, namenjenih druženju manjših skupin. Ribnika sta med seboj povezana s sprehajalnimi potmi. Tukaj se ohranjajo aktivnosti ribičev. Načrtovale smo manjše prostore (pomole) za ribiče. V prvem ribniku na severni strani območja, pa je predviden večji leseni pomol za obiskovalce. Na ta način smo želele dogajanje v naravi približati obiskovalcem.

Območje ločuje javna pot, ki jo prečkamo ali pa po njej dostopamo na južno območje obravnave, kjer smo načrtovale naravni plavalni ribnik. Ta bi v poletnem času pomenil zanimivo in popolnoma novo obliko bivanja in sprostitev v naravi. V zimskem obdobju, pa bi lahko služil kot drsališče. Ob samem plavalnem ribniku je večja travnata površina, kot nekakšna plaža. Tukaj so predvideni tudi zunanji tuši in prostor za shranjevanje lesenih ležalnikov. S tem dosežemo enotnost materialov za krajinsko načrtovanje.

Območje se zaključuje z zadnjo funkcionalno celoto na severni strani. Na tem delu ureditve se nahaja manjši poligon za pse, nekaj igral za otroke in večji urejen zunanji prostor. Ta je namenjen raznim prireditvam ali pa preprosto sproščanju v naravi. Oblikovan je kot zatravljen amfiteater, ki ga obdajajo še posamezni zatravljeni počivalniki.

S takšno zasnovo smo želele združiti nekatere dejavnosti, ki jih v Šmarju pri Jelšah pogrešamo. Prav tako, pa bi takšna ureditev pomenila možnost novih oblik druženja, kot tudi prispevek k turistični ponudbi kraja.

Slika 69: Idejna zasnova - Predlog 2 [74]

Slika 71: Primer kurišča [75]

Slika 70: Pomoli za ribiče [75]

Slika 73: Primer plavalnega ribnika in kavarne s teraso [75]

Slika 72: Primer prhe ob plavalnem ribniku [75]

Slika 75: Primer poligona za pse in zatravljenega amfiteatra [75]

Slika 74: Zatravljeni počivalniki [75]

PREDLOG 3

Omejitve v prostoru v 3. predlogu so prav tako usklajene z administrativnimi in fizičnimi omejitvami, kar pomeni, da se območje ob ribnikih ureja z minimalnimi posegi.

Prvi ribnik ostaja v domeni ribiške družine, dodale smo pomole za ribiče in koče za prebivanje ribičev. Drugi ribnik pa je namenjen povezovanju z meditacijskim parkom, saj smo želele v sprehajalne poti vključiti tudi element vode. Ostalo območje pa je razdeljeno na dve glavni funkcionalni celoti.

Prva je gibalni park, druga pa park za sprostitev in prostor za piknik. Takšna ureditev pomeni ohranjanje naravnih danosti območja z mehkim krajinskim poseganjem v zelene površine. Namen predloga 3 je ustvariti nove športnorekreacijske površine, katerih dejavnosti so bile premišljeno načrtovane, saj smo želele zagotoviti osnovno izhodišče povezava naravnih prvih (ribnik) z novimi ustvarjenimi dejavnostmi. Nove dejavnosti so med seboj prepletene in zagotavljajo medgeneracijsko druženje, kar je bil osnovni cilj zasnove predloga 3.

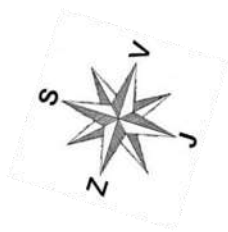
Dostop na obravnavano območje je tik ob cesti Šmarje pri Jelšah – Rogaška Slatina. Tukaj se uredijo asfaltirana parkirišča z območjem namenjenim sanitarijam. V javno pot se ne posega, temveč se ob njej zasadi drevored visokoraslih dreves (jelša). Na ta način se ustvari zelena meja.

Prva funkcionalna celota je namenjena gibalno – motoričnemu parku in območju parka, ki je namenjen za najmlajšo populacijo. To območje je zavarovano z varnostno ograjo, ob kateri zasadimo visokorasla drevesa (jelša). Na posameznih talnih površinah se postavijo sodobna otroška igrala (plezalni nasip, vrвна plezala, tobogan, gugalnice,). Gibalno – motorični park pa obsegajo mozaično zasnovane elastične podlage za postavitev posameznih naprav.

Na jugozahodni strani je piknik prostor, ki je zasnovan iz petih nadstrešnic za posamezne družbe. Zasnova vključuje dva manjša paviljonska objekta, ki sta namenjena prodaji ekoloških proizvodov okoliških kmetij in pripravi ter najemu hladilnikov. Piknik prostor se zaključuje s prostorom za ločevanje odpadkov in zunanjim pitnikom. Na skrajnem južnem delu pa je predvideno tudi igrišče za odbojko na mivki.

Preostanek danega območja se zaključuje z mirujočo dejavnostjo – zasaditveni sistem parka. Park združuje več različnih ambientov: pokrit lesen paviljon, fontana, bralno – delovni kotički, prostor za meditacijo ...

Glede na to, da smo v sami analizi prostora ugotovile, da v Šmarju pri Jelšah ni dovolj urejenih zelenih površin, bi takšna zasnova prispevala k trajnostnemu reševanju teh. Občani pa bi pridobili novo zunanjo površino za aktivno in pasivno preživljanje prostega časa in krepili zavest o sodobni bivalni kulturi v smislu urejanja zunanjih površin.

Slika 76: Idejna zasnova - Predlog 3 [74]

Slika 78: Prostor namenjen gibalno – motorični vadbi [75]

Slika 77: Primer pomola [75]

Slika 79: Primer večjega pomola [75]

Slika 80: Primer pomola in hiške za ribiče [75]

Slika 81: Primer nadstrešnice in igrišča za odbojko [75]

Slika 82: Primeri igral [75]

Slika 83: Primer fontane in tobogana [75]

Slika 84: Meditacija v parku [75]

Slika 85: Primer bralno-delavskega kotička in paviljonskega objekta [75]

3.10 KRITERIJI IN VREDNOTENJE TREH PROGRAMSKIH ZASNOV

Osnova za vrednotenje in primerjavo treh predlogov so veljavna prostorska zakonodaja, podane smernice ribiške družine Sotla in usmeritve Občina Šmarje pri Jelšah.

Vrednotenje temelji na opisu treh obravnavanih predlogov. Predlogi so obravnavani enakovredno. Ocenile smo jih s pomočjo izdelanih vidikov ocenjevanja, vsak izmed njih je opredeljen s posameznimi kriteriji ocenjevanja. Ocene posameznih predlogov so skupek ocen sestavljenih iz ocene prostorskega vidika, funkcionalnega vidika, okoljskega vidika in ekonomskega vidika. Pri slednjem smo ocenile predvidene ekonomske kazalnike v družbeno-socialnem pomenu. Gre za primerjavo programskih zasnov, v nadaljevanju priprave idejnega načrta, pa bi bilo potrebno izdelati, primerljivost glede na investicijski program krajinskega idejnega načrta. Za ocenjevanje primernosti predlogov smo uporabile 5-stopenjsko lestvico. Ocena 1 – neprimerna, nesprejemljiva, ocena 2 – manj primerna, manj sprejemljiva, ocena 3 – delno primerna, delno sprejemljiva, ocena 4 – primerna, sprejemljiva, ocena 5 – bolj primerna, zelo sprejemljiva.

Prostorski vidik, ki smo ga ocenjevale pri vseh treh predlogih je skladen z Odlokom o občinskem prostorskem načrtu Občine Šmarje pri Jelšah – izvedbeni del (r.l. RS, št. 55/2018), upoštevanje smernic Ribiške družine in usmeritve Občine Šmarje pri Jelšah. V oceni krajinske zasnove smo upoštevale kriterij novo pridobljenih zelenih površin na prebivalca občine. V oceni prometne ureditve, pa število parkirnih mest in dostopa.

Funkcionalni vidik je sestavljen iz ocen kriterija: primernost izbranih funkcionalnih celot glede na starostno skupino. Gre za primerjavo zastopanosti vseh generacij pri uporabi posameznih funkcionalnih sklopov. Naslednji kriterij je tehnološko-tehnični, gre za primerjavo gradbenotehnične izvedbe, izbira materialov, varnost in obratovanje in vzdrževanje. Zadnji kriterij funkcionalnega vidika je možnost dopolnjevanja in nadgradnje posameznih funkcionalnih celot. Pri tej oceni smo primerjale možnost dopolnjevanja in nadgradnje, širitev glede na pobude uporabnikov (urbana oprema, igrala, zamenjava igralnih podlag, zasaditvenega sistema in podobno.

Okoljski vidik je sestavljen iz ocene kriterija ravnanja z odpadki: količina zbranih odpadkov, delež recikliranih odpadkov in delež odpadkov odpeljanih na ustrezno deponijo (primer: gospodinjsko olje). Vpliv na hrup, kjer smo ocenjevale negativni vpliv na okolje v času največje možne uporabe posameznih funkcionalnih celot, kot tudi ocena vpliva prometa. Poraba električne energije, pa je podana glede na število porabnikov v posameznih predlogih (zunanja osvetlitev, poraba posameznih objektov...).

Ekonomski vidik upošteva predvidene stroške načrtovanja in izvedbe. Gre za okvirno oceno glede na zasnovo, izbiro materialov, vrsto in namen objektov, izvedbo plavalnega ribnika in podobno. Ocena novih zaposlitvenih možnosti je podana glede na število novo zaposlenih na obravnavanem območju. Kriterij možnost povezovanja s širšim prostorom pa je ocenjen gleda na družbeno sprejemljivost v širšem okolju, saj je Občina Šmarje pri Jelšah povezana z dvema turističnima občinama Rogaška Slatina in Podčetrtek.

	Predlog 1	Predlog 2	Predlog 3
Prostorski vidik			
<i>Upoštevanje odloka OPN občine Šmarje pri Jelšah</i>	5	5	5
<i>Upoštevanje smernic ribiške družine</i>	3	3	5
<i>Ocena krajinske zasnove</i>	3	3	5
<i>Ocena prometne ureditve</i>	1	4	4
Funkcionalni vidik			
<i>Primernost izbranih funkcionalnih celot glede na starostne skupine uporabnikov</i>	3	3	5
<i>Tehnološko – tehnični kriterij</i>	3	2	4
<i>Možnost dopolnjevanja in nadgradnje posameznih funkcionalnih celot</i>	3	2	4
Okoljski vidik			
<i>Ravnanje z odpadki</i>	2	2	4
<i>Vpliv na hrup</i>	2	2	5
<i>Poraba električne energije</i>	2	3	4
Ekonomski vidik			
<i>Stroški načrtovanja in izvedbe</i>	3	1	3
<i>Nove zaposlitvene možnosti</i>	3	5	2
<i>Možnost povezovanja s širšim prostorom – turizem</i>	3	4	3
Skupno število točk	36	39	53

Tabela 1: Prikaz petstopenjske lestvice vrednotenja posameznih vidikov ocenjevanja

3.11 RAZPRAVA

IZBOR IN UTEMELJITEV IZBRANE REŠITVE

Po ugotovitvah, pridobljenih s pomočjo ocenjevanja štirih vidikov treh predlogov, smo se odločile, da je predlog 3 najustreznejša za ureditev zelenih površin ob ribniku Zadrže.

Pristop reševanja v tretjem predlogu zajema tri ključne povezovalne elemente: ohranitev ribnikov s prvotno dejavnostjo z možnostjo storitve sprehajalnih poti, motorično – gibalni park, ki se z mehkim prehodom prostora za druženje zaključi z mirnejšo dejavnostjo nekakšnega meditacijskega parka. Saj združuje možnosti meditacije, sprostitve ob fontani, ambiente z zasaditvijo, ki nudi mirne bralne kotičke in paviljon namenjen druženju in debatiranju. Posamezne dejavnosti v predlogu 3 pomenijo medgeneracijsko povezovanje in druženje.

V predlogu 3, so po našem mnenju, upoštevani socialni, ekološki in ekonomski vidik.

Ureditev bi prav gotovo pomenila nove oblike rekreacije občanov, saj je pomembno to, da je zasnovana tik ob naselju. Tako lahko gremo na rekreacijo v bližnji park, namesto, da bi se odpeljali nekam daleč. Lahko dostopamo peš, s kolesom, v skrajnem primeru pa tudi z avtomobilom. Vloga takšnih površin v mestu prav gotovo pripomore posamezniku, da ohranjajo vitalnost in zdravje. Mlajše pa spodbuja k igri in druženju.

4 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi smo želele dati svoj prispevek k razmisleku in pomenu urejanja zelenih površin v mestih. Zelene površine pomembno vplivajo na splošno kakovost življenjskega okolja. Omogočajo nam dober stik z naravo, nove oblike druženja, rekreacije, čistijo zrak in vodo, ustvarjajo nove zunanje bivalne ambiente. Glede na to, da prihajamo iz Šmarje pri Jelšah in okolice, kraj dobro poznamo, smo razmišljale tudi o naši prihodnosti in bivanju v svojem domačem kraju. Kaj je tisto kar pogrešamo? Kaj bi si želele za prihodnost? Katerih prostorov v Šmarju pri Jelšah ni, ko govorimo o aktivnostih na prostem.

Skozi raziskovanje smo prišle do zaključka, na prvo zastavljeno vprašanje v naši hipotezi. Kako poteka prostorsko načrtovanje? Spoznale smo, da gre za zelo zapletene odnose in procese, saj je potrebno upoštevati dane omejitve, tako fizične kot administrativne, analizirati naravne in ustvarjene danosti prostora, preučiti je potrebno demografska gibanja, upoštevati pobude iz okolja in še bi lahko naštevale.

Sledi ustvarjalni proces načrtovanja, ki prav tako zahteva veliko znanja, spremljanja aktualnih oblikovalskih rešitev, skrb za pravilno izbiro ureditev in podobno. Sledi pa tudi sam proces načrtovanja od izdelave idejne skice, sheme, do načrta v ustrezni kartografski podlagi. Tukaj so nam pomagali na Geodetskem zavodu, kjer smo pridobile podlago DKN (digitalni katastrski načrt), za potrebe izrisa s programskim orodjem AutoCAD. Izkušnje so bile popolnoma nove, saj podobnih nalog ne rešujemo pri pouku. Na koncu pa smo prišle tudi do končnega rezultata, ki smo si ga zastavile v hipotezi. Kako preveriti ustreznost načrtovane ureditve v lokalnem in širšem okolju?

Ker imamo veliko idej je vsaka izmed nas izdelala svoj predlog, glede na naše videnje in pobude. Predloge smo ovrednotile s posameznimi vidiki ocenjevanja in utemeljile v razpravi o izboru najprimernejšega predloga. Odločile smo se za predlog 3. Po naši presoji in oceni vrednotenja menimo, da ima dano območje velik prostorski potencial, da zasnova združuje predvsem tiste funkcije, ki vzpodbujajo druženje, medgeneracijsko povezovanje, gibanje in rekreacijo. Hkrati pa z mehкими krajinskimi pristopi ustvarja medsebojno povezanost. S takšno zasnovo smo zagotovile minimalno poseganje v program delovanja ribiške družine Sotla.

Gotovo bi v nadaljevanju procesa urejanja danega območja, bilo dobro ponuditi idejne predloge v razpravo občanom, saj bodo le ti uporabniki takšne ureditve. Naše mnenje je, da bi se z našim predlogom poistovetili. Želimo si, da bi Občina Šmarje pri Jelšah upoštevala naše razmišljanje in pobudo, če ne na tej lokaciji pa morda na kateri drugi.

Z izkušnjo izdelave raziskovalne naloge smo pridobile veliko novih veščin in znanj, zanimiva spoznanja o svojem domačem kraju, načinu in procesu prostorskega načrtovanja in še bi lahko naštevale. Najbolj zanimivo pa je bilo raziskovanje in iskanje izhodišč za oblikovanje prostorskih ureditev. Na ta način smo spoznale problematiko tudi v širšem prostoru in bile navdušene nad nekaterimi rešitvami.

5 VIRI IN LITERATURA

- [1] *Razvojna agencija savinjske regije* (spletni vir 1). 2016 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.rasr.si/si/>
- [2] *Občina Šmarje pri Jelšah* (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: https://sl.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%8Dina_%C5%A0marje_pri_Jel%C5%A1ah#Statisti%C4%8Dni_pregled
- [3] *Krajevne skupnosti* (spletni vir 3). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://smarje.si/objave/48>
- [4] *Demografija* (spletni vir 4). 2014 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.stat.si/obcine/si/2014/Municip/Index/175>
- [5] OGRIN, Darko. Podnebni tipi v Sloveniji (The climate types in Slovenia). *Geografski vestnik*, 1996, str. 50. (citirano 2. 9. 2018).
- [6] *Gospodarske dejavnosti* (spletni vir 5). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://smarje.si/>
- [7] *Negospodarske dejavnosti* (spletni vir 6). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://smarje.si/>
- [8] *Muzej baroka* (spletni vir 6). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: http://www.s-je.sik.si/O_MUZEJU_BAROKA_SMARJE_PRI_JELSAH_/Muzej_baroka_Smarje_pri_Jelsah/
- [9] *Lemberg pri Šmarju* (spletni vir 7). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: https://krajie.eu/slovenija/lemberg_pri_smarju/slo
- [10] *SRO Šmarje pri Jelšah – analiza stanja* (spletni vir 2). 2017 (citirano 2. 9. 2018) Dostopno na naslovu: http://www.lex-localis.info/files/2fc19018-d0df-4e3c-a130-a70052d6605c/1908905696359111902_Lokalni%20program%20kulture%202017.pdf
- [11] *Kozjanski.info. Obnova župnijske cerkve v Šmarju* (spletni vir 2). 2017 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://kozjansko.info/2017/07/obnova-zupnijske-cerkve-v-smarju-stroji-brnijo-farani-zavihali-rokave-foto-video/>
- [12] STOPAR, Ivan, Dr.: "*Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji - Med Kozjanskim in porečjem Save*", Viharnik, Ljubljana, 1993 (citirano 2. 9. 2018)
- [13] *Foto zgodbe. Izleti po Sloveniji in oklici* (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <http://foto-zgodbe.blogspot.com/2017/05/smarje-pri-jelsah.html>
- [14] *Kozjanski.info. Zdaj je jasno: Šmarski hram gre v prenavo, Občina in Latis podpisala pogodbo* (spletni vir 2). 2017 (citirano 1. 10. 2018) Dostopno na naslovu: <https://kozjansko.info/2017/03/zdaj-je-jasno-smarski-hram-gre-v-prenovo-obcina-latis-podpisala-pogodbo/>
- [15] *Kozjanski.info. Vse o načrtovanem novem naravnem bazenu v Šmarju pri Jelšah* (spletni vir 2). 2016 (citirano 3. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://kozjansko.info/2016/01/milijon-evrov-za-smarski-bazen/>
- [16] *Kozjanski.info. Novi šmarski zavod ima direktorico, namesto naravnega kopališča klasični bazen* (spletni vir 2). 2017 (citirano 17. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://kozjansko.info/2017/05/novi-smarski-zavod-ima-direktorico-namesto-naravnega-kopalisca-klasicni-bazen/>
- [17] *dezeen. Oslo architecture students build a wooden sauna that steps over the Norwegian landscape* (spletni vir 2). 2015 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.dezeen.com/2015/06/24/the-bands-sauna-terrace-lofoten-norway-architecture-students/>
- [18] *arch.daily. DROR's Parkorman Park in Istanbul Will Let Visitors Trampoline through the Treetops* (spletni vir 2). 2017 (citirano 11. 9. 2018). Dostopno na naslovu:

- <https://www.archdaily.com/868082/drors-parkorman-park-in-istanbul-will-let-visitors-trampoline-through-the-treetops>
- [19]landezine. *Blaxland Riverside Park* (spletni vir 2). 2012 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.landezine.com/index.php/2012/08/blaxland-riverside-park-by-jmddesign/>
- [20]HAAS Landscape Architects. *Confluence park*. (spletni vir 2). 2003 (citirano 3. 2. 2019). Dostopno na naslovu: <http://haas-la.com/confluence-park.html>
- [21]The trust for public land. *Los Angeles River & Aliso Creek Confluence Project* (spletni vir 2). 2015 (citirano 3. 2. 2019). Dostopno na naslovu: <https://www.tpl.org/our-work/los-angeles-river-aliso-creek-confluence-project#sm.0001qxzbx63nscofs2y2av2ewctnw>
- [22]landezine. *The hillside eco-park* (spletni vir 2). 2016 (citirano 25. 1. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.landezine.com/index.php/2016/09/the-hillside-eco-park-by-zt-studio/>
- [23]landscape architects network. *Anchor Park Shows Us How To Design A Patchwork Park* (spletni vir 2). 2016 (citirano 18. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://land8.com/anchor-park-shows-us-how-to-design-a-patchwork-park/>
- [24]KRAJI – Slovenija. *Ivarčko jezero*. (spletni vir 2). 2016 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: https://kraj.si/slovenija/ivarcko_jezero/slo
- [25]Kotlje.si. *Ivarčko jezero*. (spletni vir 2). 2016 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.kotlje.si/ivarcko-jezero/>
- [26]Turistični portal občine Šentjur. *Slivniško jezero*. (spletni vir 2). 2015 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.turizem-sentjur.com/Slivnisko-jezero.html>
- [27]Turistični portal občine Šentjur. *Lokal Ramna Slivniško jezero*. (spletni vir 2). 2015 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.turizem-sentjur.com/Gostilne/Lokal-Ramna-Slivnisko-jezero.html>
- [28]Kozjansko.info. *Vonarsko jezero bo v prihodnosti zaživel*. (spletni vir 2). 2012 (citirano 25. 10. 2018). Dostopno na naslovu: <https://kozjansko.info/2012/08/vonarsko-jezero-bo-v-prihodnosti-zazivelo-foto/>
- [29]SiolNET. *Poglejte, kakšna atrakcija je zrasla pri Murski Soboti*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 29. 10. 2018). Dostopno na naslovu: <https://siol.net/trendi/potovanja/poglejte-kakšna-atrakcija-je-zrasla-pri-murski-soboti-foto-video-480806>
- [30]Velenje Slovenija. *Velenjska plaža*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 4. 11. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.velenje-tourism.si/dozivetja/velenjska-plaza>
- [31]Slovenske novice. *Ob ribniku bo zrasla Hopslandija*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 4. 11. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/clanek/ob-ribniku-bo-zrasla-hopslandija-105172>
- [32]VEČ AVTORJEV (strokovnjaki): »*Geologija Slovenije – The geology of Slovenia*«, Geološki zavod Slovenije, Ljubljana, 2009 (citirano 12. 11. 2018)
- [33]VOVK KORŽE, Ana; BRICELJ, Mitja: »*Vodni svet Slovenije: priručnik za interdisciplinarno poučevanje voda*«, Zveza geografskih društev Slovenije, Ljubljana, 2004 (citirano 14. 12. 2018)
- [34]Uradni list. *GLASILO URADNI LIST RS. Številka 55*. Uradni list RS, št. 55/2018 z dne 13. 8. 2018. (spletni vir 2). 2018 (citirano 4. 1. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2018-01-2801/odlok-o-obcinskem-prostorskem-nacrto-obcine-smarje-pri-jelsah---izvedbeni-del>
- [35]SiolNET. *Kako je nastalo jezero, h kateremu se radi zatečejo Ljubljančani*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 2. 2019). Dostopno na naslovu: <https://siol.net/trendi/potovanja/kako-je-nastalo-jezero-h-kateremu-se-zdaj-radi-zatecejo-ljubljančani-foto-480834>

5.1 VIRI SLIK

- [36] *Občine Savinjske regije*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://savinjska.info/obcine-savinjske-regije/>
- [37] *Lega Občine Šmarje pri Jelšah. Grb Občine Šmarje pri Jelšah*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: https://sl.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%8Dina_%C5%A0marje_pri_Jel%C5%A1ah#Statisti%C4%8Dni_pregled
- [38] *Piramidna sestava prebivalstva*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.stat.si/obcine/sl/2014/Municip/Index/175>
- [39] *Šmarje pri Jelšah 1935*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: https://sl.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%8Dina_%C5%A0marje_pri_Jel%C5%A1ah#Statisti%C4%8Dni_pregled
- [40] *Karta podnebij v Sloveniji*. OGRIN, Darko. Podnebni tipi v Sloveniji (The climate types in Slovenia). Geografski vestnik, 1996 (citirano 2. 9. 2018, str. 50).
- [41] *Kalvarija*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: https://krajie.eu/slovenija/smarje_pri_jelsah_kalvarija/slo
- [42] *Muzej baroka*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: https://krajie.eu/slovenija/smarje_pri_jelsah_muzej_baroka/slo
- [43] *Lemberg pri Šmarju. Rotovž*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: https://krajie.eu/slovenija/lemberg_pri_smarju/slo
- [44] *Romarska Sladka Gora*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://si.aletia.org/2018/10/06/sladka-gora-pozabljeni-barocni-biser/>
- [45] *Cerkev pred prenovo. Tloris cerkve po prenovi*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://kozjansko.info/2017/07/obnova-zupnijske-cerkve-v-smarju-stroji-brnijo-farani-zavihali-rokave-foto-video/>
- [46] *Dvorec Jelše*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: http://www.gradovi.net/grad/jelse_jelsigrad_dvor_dvorec
- [47] *Kulturni dom Šmarje pri Jelšah*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 3. 9. 2018). Dostopno na naslovu: https://krajie.eu/slovenija/smarje_pri_jelsah/slo
- [48] *Stari hram. Prenovljeni hram*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 3. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://novice.si/page/smarski-hram-se-prenavlja/>
- [49] *Ideja naravnega bazen. Zasnova ideje naravnega bazena. Prostor za idejo*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 3. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://kozjansko.info/2016/01/milijon-evrov-za-smarski-bazen/>
- [50] *Ideja klasičnega bazena*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 3. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://kozjansko.info/2017/05/novi-smarski-zavod-ima-direktorico-namesto-naravnega-kopalisca-klasicni-bazen/>
- [51] *Prostor za idejo – letalski posnetek*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 3. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://gis.iobcina.si/gisapp/Default.aspx?a=SmarjePriJelsah>
- [52] *Savna v Loftenu 1. Savna v Loftenu 2*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.dezeen.com/2015/06/24/the-bands-sauna-terrace-lofoten-norway-architecture-students/>
- [53] *Parkomanski park 1. Parkomanski park 2*. (spletni vir 2). 2018 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.archdaily.com/868082/drors-parkorman-park-in-istanbul-will-let-visitors-trampoline-through-the-treetops>

- [54] *Blaxland riverside park 1. Blaxland riverside park 2.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.landezine.com/index.php/2012/08/blaxland-riverside-park-by-jmddesign/>
- [55] *Confluence park project 1. Confluence park project 2.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <http://haas-la.com/confluence-park.html>
- [56] *Los Angeles River & Aliso Creek Confluence Project.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.tpl.org/our-work/los-angeles-river-aliso-creek-confluence-project#sm.0001qxzbx63nscofs2y2av2ewctnw>
- [57] *Hillside eco park – igrala.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.landezine.com/index.php/2016/09/the-hillside-eco-park-by-zt-studio/>
- [58] *Anchor park.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 10. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://land8.com/anchor-park-shows-us-how-to-design-a-patchwork-park/>
- [59] *Ivarčko jezero 1.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 5 .10. 2018). Dostopno na naslovu: https://kraji.eu/slovenija/ivarcko_jezero/slo
- [60] *Ivarčko jezero 2.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 5 .10. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.delo.si/novice/slovenija/ivarcko-mora-biti-dostopno-zastonj.html>
- [61] *Slivniško jezero 1.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 5 .10. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.camperstop.si/properties/sentjur/>
- [62] *Slivniško jezero 2.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 5 .10. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.slo-fishing.si/ribiski-revirji/165-slivnisko-jezero-ribolov>
- [63] *Vonarsko jezero (danes).* (spletni vir 2). 2018 (citirano 5 .10. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.gtarhitekti.si/sl/projekti/javni-objekti/olnarna-restavracija-vonarsko-jezero>
- [64] *Vonarsko jezero (po predvidenem načrtu) 1. Vonarsko jezero (po predvidenem načrtu) 2. Vonarsko jezero (po predvidenem načrtu) 3.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 5 .10. 2018). Dostopno na naslovu: <https://kozjansko.info/2012/08/vonarsko-jezero-bo-v-prihodnosti-zazivelo-foto/>
- [65] *Projekt Murskosoboškega jezera. Gradnja projekta.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 29 .10. 2018). Dostopno na naslovu: <https://siol.net/trendi/potovanja/poglejte-kaksna-atrakcija-je-zrasla-pri-murski-soboti-foto-video-480806>
- [66] *Primer hotela na vodi (vizija).* (spletni vir 2). 2018 (citirano 10 .10. 2018). Dostopno na naslovu: <https://siol.net/trendi/potovanja/na-velenjskem-jezeru-nacrtujejo-prestizen-plavajoci-hotel-464172>
- [67] *Plaža na Velenjskem jezeru v poletnem času. Napihljiva vodna igrala na Velenjskem jezeru. Pogled na jezero iz kavarne.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 10 .10. 2018). Dostopno na naslovu: <http://www.velenje-tourism.si/dozivetja/velenjska-plaza>
- [68] *Žalsko jezero.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 10 .10. 2018). Dostopno na naslovu: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/clanek/ob-ribniku-bo-zrasla-hopslandija-105172>
- [69] *Koseško barje.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 2 .2. 2019). Dostopno na naslovu: <https://siol.net/trendi/potovanja/kako-je-nastalo-jezero-h-kateremu-se-zdaj-radi-zatecejo-ljubljancani-foto-480834>
- [70] *Parcelacija območja.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 2. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://gis.iobcina.si/gisapp/Default.aspx?a=SmarjePriJelsah>
- [71] *Prikaz osnovne namenske rabe na območju.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 1. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://gis.iobcina.si/gisapp/Default.aspx?a=SmarjePriJelsah>
- [72] *OPN – prikaz podrobne namenske rabe na območju.* (spletni vir 2). 2018 (citirano 1. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://gis.iobcina.si/gisapp/Default.aspx?a=SmarjePriJelsah>

[73]Prometna infrastruktura območja. (spletni vir 2). 2018 (citirano 1. 9. 2018). Dostopno na naslovu: <https://gis.iobcina.si/gisapp/Default.aspx?a=SmarjePriJelsah>

[74]Osebni vir

[75]Slike predlogov. (spletni vir 2). 2018 (citirano 22. 2. 2019). Dostopno na naslovu: <https://www.pinterest.com/>

6 ZAHVALA

Zahvaljujemo se naši mentorici Zrinki Kit Goričan, univ. dipl. inž. arh., katera nas je vodila in vestno pomagala pri sestavljanju in načrtovanju raziskovalne naloge. Zahvaljujemo se tudi prof. Igorju Kastelicu dipl. inž. za vso podporo in pomoč pri delu s programom AutoCAD.

Zahvala gre tudi lektorici, gdč. Samanti Hadžić, ki je naše delo jezikovno pregledala.

Zahvaljujemo se tudi Šolskemu centru Celje in naši Srednji šoli za gradbeništvo in varovanje okolja, ki nam je nudila programsko opremo, potrebno za opravljanje raziskovalne naloge.

Posebno pa se moramo zahvaliti tudi go. Aniti Reich, z Občinske uprave Šmarje pri Jelšah, na oddelku za okolje in prostor za vse smernice in potrebno dokumentacijo, prof. Damjanu Kvasu in go. Nevenki Colnerič z Geodetske uprave RS za podane podatke o parcelah, ribičem iz Ribiške družine Sotla za posredovane podatke o ribnikih, smernicah in mnenju naših predlogov. Zahvala gre tudi vsem, ki so nas kakorkoli podpirali pri ustvarjanju raziskovalne naloge, s tem mislimo naše starše, vrstnike, prijatelje, ...

Vsem se še enkrat lepo zahvaljujemo za vso podporo in pomoč pri delu.